

Trend: Pengespill på helsa løs

Hard dom over bankenes
ransoppfølging

Sykler til alle ansatte

70 and still going strong

Alle får økt reallønn

Vil du ha rimelig strøm?

Professor Roald Bjørklund:

– Ransofrene sviktes

Ransofrenes skjebne

Svein Åge Eriksen
Ansvarlig redaktør

I denne utgaven av Finansfokus forteller vi to sterke historier om hva som kan bli konsekvensen av manglende oppfølging av ransofre i bankene. De to forteller historien om hvordan de har kjempet for å bli tatt på alvor og kampen for å få erstatning. Begge har fått psykiske senskader etter ranet.

Med god hjelp fra tillitsvalgte, verneombud og sikkerhetsansvarlige i bankene, har vi undersøkt hva som har skjedd med dem som var til stede under et bankran de siste fem årene. Av 117 ansatte, er det bare en håndfull som har fått voldsoffererstatning. Minst 12 personer sliter med psykiske senskader etter ranet, men mørketallene er trolig langt høyere. Kun et fåtall ansatte har fått yrkesskadeerstatning på grunn av psykiske senskader etter et ran, men statistikken fra forsikringsselskapene er mangelfull.

Det er ledelsen i den enkelte bank som har ansvaret for å lage beredskapsplaner for hvordan de skal forberede og følge opp de ansatte i forhold til et ran. Riktignok finnes det mange planer for dette rundt om i bankene, men det er ofte bare på papiret. Det mangler mye når det gjelder oppfølging og etterlevelse av planene, selv om det selvsagt også finnes positive unntak.

Når vi bruker mye plass på dette temaet, er det fordi ingen, og aller minst ledelsen i bankene, kan være bekjent av å behandle sine ansatte på en slik nedverdiggende måte. Landets fremste ekspert på psykiske senskader etter ran kan dokumentere at det er en nøye sammenheng med hvordan ledelsen forbereder sine ansatte på et ran og hvor store psykiske senskader de får etterpå.

Etter at ranet er skjedd, er det i dag høyst tilfeldig hvordan de ansatte følges opp videre. Mange får liten eller ingen informasjon om de rettighetene de har og hvilke psykiske senskader som kan oppstå. Dermed må de selv kjempe en hard kamp både for å få informasjon og den erstatningen de har krav på. Dette er en uverdigg situasjon ledelsen i bankene ikke kan være bekjent av.

Norge er blant de landene i Europa som har færrest bankran. Det har vært en sterk nedgang i bankranene de siste årene. Men dette kan bli en farlig sovepute for ikke å gjøre mer for ansatte som utsettes for den store belastningen et bankran er. Vi behøver ikke å gå lenger enn til våre naboland Sverige og Danmark før vi ser en helt annen utvikling. I Sverige er det så langt i år begått flere ran enn i hele 2007.

Selv om sikkerheten i norske banker er god og kortbruken svært høy, kan vi ikke utelukke at en ny ransbølge kan komme til Norge. Derfor må dette arbeidet settes i system, slik at det utvikles en felles standard i finansnæringen for hvordan bankene skal følge opp sine ansatte i forhold til ran. Dette er en klar oppgave for Finansnæringens Arbeidsgiverforening og bransjeorganisasjonene. Tar dere utfordringen?

Svein Åge Eriksen

svein.aage.eriksen@finansforbundet.no

Har du egne opplevelser, synspunkter eller tips til hvordan Finansfokus bør følge opp hovedsaken om ransofre, send ditt tips til: tips@finansforbundet.no. Alle tips som fører til artikler i magasinet blir honorert med 1000 skattefrie kroner.

- 4 Innsikt
- 16 Kropp & sjel
- 17 Pensjon
- 18 Arbeidsrett
- 23 Løst & ledig
- 31 Utsyn
- 34 Gjesteskribent
- 36 Forbundslederen
- 37 Innblikk
- 38 Dine medlemsfordeler

6 Ransofrene sviktes

Professor Roald Bjørklund er landets fremste ekspert på psykiske senskader etter et bankran. Han feller en hard dom over ledelsens manglende oppfølging av de ansatte.

20 Sykler til alle ansatte

Administrerende direktør Finn Haugen i Sparebank 1 Midt-Norge har tatt på seg sykkelbuksene. Før sommerferien får bankens 1100 ansatte en flunkende ny og spesialdesignet sykkel. De skal bli i bedre form til 2010.

24 Studentmedlemmer fikk stipend

Hvordan behandle nøkkelpersoner i bedriften? Det er utgangspunktet for masteroppgaven til BI-studentene Marte Berg-Eriksen og Kristine Langeland.

25 Et annerledes valg: 70 and still going strong

Mange ønsker å gå av med pensjon så snart som muligheten byr seg, men Anne Grethe Haaland i TrygVesta i Trondheim tenker helt annerledes. Hun er fortsatt still going strong i sitt 70. år.

28 Trend: Pengespill på helsa løs

Siden slutten av 1990-tallet har AKAN fått et økende antall bekymringsmeldinger om arbeidstakere med spilleproblemer. Nå kommer resultatene fra den første undersøkelsen der ansatte i ulike næringer er intervjuet.

32 – Alle får økt reallønn

Resultatet av lønnsoppgjøret er godt kjent, men mindre kjent er det at rettighetene til ansatte i foreldrepermisjon blir styrket.

4 INNSIKT

Deler overskudd med kunder

Gjensidige er det første store norske forsikringsselskapet som deler overskuddet med kundene.

700 millioner kroner skal utbetales i utbytte til kundene, og 35 millioner kroner av dette går til YS-kunder forsikret gjennom YS sin avtale med Gjensidige.

Bedriften er et gjensidig eid selskap, der kundene er medeiere og har eierrettigheter. Eierrettighetene innebærer rett til å delta i valg til styrende organer og rett til å motta en del av selskapets overskudd når dette besluttes utdelt.

De kunder som er berettiget til å motta utbytte, får informasjon om dette i posten.

Forbud mot navn?

Finansdepartementet har sendt på høring et lovforslag som vil pålegge finansinstitusjoner svært strenge regler for navnebruk. Forslaget vil nedlegge forbud mot en del godt innarbeidede merkenavn innen finansnæringen, som for eksempel Sparebank1 – SR Bank, Rørosbanken og Lillestrømsbanken.

Denne typen regulering finnes verken for andre næringer i Norge eller for finansnæringen i de andre nordiske landene. I høringssvar advarer både Finansforbundet, Sparebankforeningen og Finansnæringens Hovedorganisasjon mot en ren forbudslinje.

YS lanserer klima- og miljøpolitisk strategi

– YS' Klima- og miljøpolitiske strategi knesetter viktige prinsipper og må bli et sentralt redskap for forbundsledere, tillitsvalgte og ikke minst tilsatte i YS. Våre 210 000 medlemmer kjenner arbeidslivet og vet hvordan arbeidsplassene fungerer. Til sammen kan vi utrette mye! Dette sier YS-leder Tore Eugen Kvalheim i anledning lanseringen.

Ta ferie med banken i lomma

Sørg for at du kan utføre banktjenester på mobilen din før du drar på ferie. Da vil du samme hvor du befinner deg enkelt kunne betale regninger, benytte valutakalkulator, overføre penger og motta varslinger via SMS. Flere banker tilbyr nå denne tjenesten og en av disse er DnB NOR.

– Hvis du registrerer deg som mobilbankkunde eller bruker av SMS-tjenestene allerede nå, så får du tilgang til banken også i ferien. Kanskje vil du få behov for å overføre noen kroner til deg selv - eller til en sønn eller datter som ferierer et annet sted i verden. Behovene melder seg gjerne når du minst ventet det, sier leder for mobiltjenester i DnB NOR, Ingjerd Blekeli Spiten.

DnB NORs mobilbank er en fullverdig bankportal som gir tilgang til blant annet regningsbetaling, kontooversikt, oppdaterte valutakurser, ulike kalkulatorer og verktøy samt informasjon om hvor du kan ringe for å sperre kort. For å kunne betale regninger og få kontooversikt må du logge deg inn med personlig kode og kodebrikke. (foto: Nokia.com)

Stor uvitenhet om pensjon

Én av to nordmenn har ingen anelse om hva de vil få i fremtidige pensjonsytelser.

Nå kan folk for første gang få oversikt over sin antatte fremtidige pensjon.

I slutten av mai ble en ny versjon av portalen norskpensjon.no lansert. Portalen gir fremtidige norske pensjonister muligheten til å anslå hvor store årlige utbetalinger de får den dagen de går av med pensjon. Portalen er gratis i bruk, og gir et anslag over samlede fremtidige pensjonsutbetalinger, målt i dagens kroneverdi.

Lignende portaler eksisterer allerede i Sverige og Danmark. Den danske pensjonsportalen ble lansert helt tilbake i 1998, mens den svenske kom i 2004. (www.norskpensjon.no)

Husholdningenes gjeldsvekst falt

Tolvmånedersveksten i husholdningenes innenlandske brutto-gjeld (K2) var 11,0 prosent ved utgangen av mars. Dette tilsvarer en nedgang på 0,4 prosentpoeng fra 11,4 prosent ved utgangen av februar. Vi må tilbake til begynnelsen av 2004 for å finne et lavere nivå i veksten i husholdningenes låneopptak.

Økende bruk av BankID

1,4 millioner nettbankkunder har nå tatt i bruk BankID.

Det viser ferske tall fra BankID Samarbeidet, etablert av Finansnæringens Hovedorganisasjon og Sparebankforeningen. Så langt har 117 banker tatt i bruk BankID i nettbanken.

De høye brukertallene er godt nytt for nett-tjenester som krever identifisering eller signering. – Nå er det opp til tilbyderne å komme seg på nett, sier informasjonssjef i BankID Samarbeidet, Ann Håkonsen.

Årsmøte i Nordea

Union in Nordea avholdt sitt fjerde Annual General Meeting (AGM) i Turku, Finland 3. og 4. juni 2008. Det var de nasjonale tillitsutvalgene i Danmark, Finland, Norge og Sverige pluss to representanter fra Polen som deltok. Første dag holdt designeren Stefan Lindfors et innlegg om hvordan Union in Nordea kan bygge sin merkevare. Deretter orienterte Peter Schütze, leder av Nordic Banking om utviklingen i dette spennende forretningsområdet. I styret sitter Steinar Nickelsen, Hans Christian Riise og Pål Adrian Hellman fra Nordea Bank Norge.

(foto: Morten Brakestad)

Stor pågang til finansstudier

Det er stor interesse for å studere finans ved Handelshøyskolen BI.

På bachelornivå er fremgangen på finansstudiene 38 prosent og for siviløkonomistudiene 35,7 prosent. Det er en økning på 225 søkere sammenlignet med i fjor.

– Årsaken skyldes nok at vi har lyktes med å posisjonere oss på dette området, og at vi er kjent for vår nære tilknytning til næringslivet, sier Tom Colbjørnsen, rektor ved Handelshøyskolen BI. 95 prosent av alle bachelor-studentene fra BI har jobb etter avsluttet studie.

Landets fremste ekspert på psykiske senskader hos ransofre, professor Roald Bjørklund, feller en hard dom over bankledelsens manglende forberedelser av de ansatte på eventuelle ran.

6 Hard dom over bankenes ransoppfølging

Tekst og foto: Svein Åge Eriksen

Like hard er hans dom over manglende oppfølging av ansatte etter et ran. Han er spesielt kritisk til at halvparten av ranene ikke blir meldt som yrkesskade til Nav. Dermed kan ransofre med psykiske senskader ha gått glipp av store erstatningsbeløp.

Bjørklund er spesialist i psykologi ved Universitetet i Oslo. De siste 14 årene har han hatt et professorat innen arbeids- og organisasjonsp psykologi. Han var oppnevnt som sakkyndig i NOKAS-saken for å bistå ransofrene i erstatningskravet på oppdrag fra Finansforbundet. De siste 10 årene har Bjørklund undersøkt hele 73 personer som har vært utsatt for post- eller bankran. Han er dermed den psykologen i Norge som har bredest kompetanse på å vurdere psykiske senskader hos ransofre.

– Hvor lang tid etter et bankran kan ransofrene få psykiske senskader?

– Normalt inntreffer dette et halvt år etter den traumatiske opplevelsen som et bankran er, men det forekommer også at ransofre får psykiske senskader flere år senere. Derfor er det viktig at alle som sliter med å fungere normalt etter et bankran får utredet dette, uansett hvor lenge det har gått siden ranet ble begått.

De mest vanlige psykiske senskadene er posttraumatiske stresslidelser. Dette er en form for angst som kan minne om depresjon, men som er utløst av en usedvanlig alvorlig hendelse. Typiske tegn på senskader vil være at ransofret til stadighet gjenopplever ranet, snakker om det og drømmer om det som skjedde. Andre typiske reaksjoner er at ransofret stadig skyver tankene vekk, og at vedkommende har en unormalt høy beredskap, er skvetten og redd.

Dårlig behandling

Professor Bjørklund stiller et stort spørsmålstegn ved kompetansen til helsevesenet i Norge når det gjelder å ivareta mennesker som har vært utsatt for bankran. Men han stiller et enda større spørsmålstegn ved måten bankene behandler sine ansatte på.

– Arbeidsmiljøloven stiller jo klare krav til arbeidsgivernes ansvar når det gjelder å ivareta de ansattes liv og helse. Etter hvert har også ledelsen i bankene utarbeidet systemer for internkontroll innen helse, miljø og sikkerhet. Men det hjelper lite med flotte planer, hvis de ikke blir etterlevd.

Bare én av de ni bankene Bjørklund har hatt kontakt med etter et bankran, hadde en

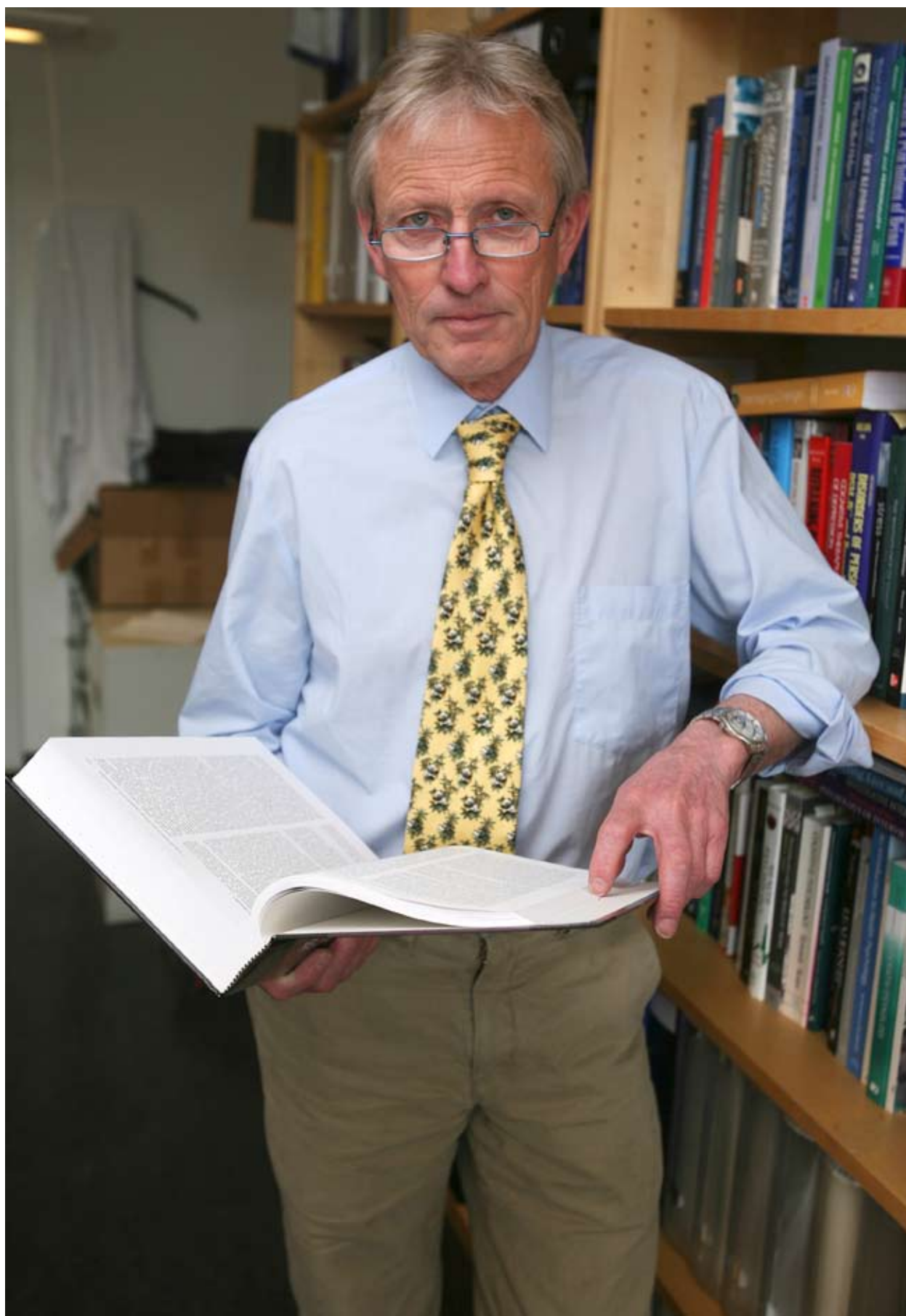
Siste fem år

De siste fem årene er det begått 29 bankran i Norge i 19 ulike bedrifter. En undersøkelse Finansfokus har foretatt i disse bedriftene viser at 117 ansatte og 44 kunder var til stede da ranene skjedde. Kun i ni tilfeller ble det søkt om volds-offererstatning for de ansatte. Seks av disse har fått erstatning. Bare 15 av ranene ble meldt som yrkesskade til Nav og Arbeidstilsynet. Minst 12 ansatte har fått psykiske senskader etter ranene. 19 av de 29 ranene er oppklart. 16 gjerningsmenn er dømt.

tilfredsstillende oppfølging av egne rutiner. Han mener at grunnen til at bankene ikke følger opp egne rutiner for helse, miljø og sikkerhet, er at de ikke forstår hvordan man skal behandle sine ansatte. – Bankenes oppgave er først og fremst å tjene penger. De ansattes ve og vel vil alltid komme i andre rekke. Derfor evner ikke bankene å forvalte den humane kapital, men er stort sett bare opptatt av bunnlinjen. Selv om bankene naturlig nok skal tjene penger, må det ikke skje på bekostning av de ansattes liv og helse. Det er et alvorlig sykdomstegn i en kunnskapsorganisasjon som bankene tross alt er, sier Bjørklund.

– Mener du at bankenes manglende oppfølging av ransofrenes senskader egentlig er et økonomisk spørsmål?

– Nei, det handler vel så mye om hva som er bankenes egentlige verdier. Det står jo ofte mange flotte ord i årsberetninger og i festtalene hvor viktig de ansatte er, men når alt kommer til stykke mangler dessverre mange banker den grunnleggende forståelsen av hvordan de skal behandle sine ansatte. Det er dette jeg mener er et alvorlig sykdomstegn. Han sier at dersom personer som har gjennomgått en alvorlig traumatisk opplevelse får god oppføl-

Mye lærdom:

– I følge amerikansk forskning vil 25 prosent av ransofrene kunne utvikle psykiske senskader to år etter at ranet skjedde, sier professor Roald Bjørklund.

29 bankran:
De siste fem årene
er det begått 29
bankran i Norge.
Her er et lite utvalg.

ging, reduseres risikoen for psykiske senskader. Det er også slik at personer som har vært utsatt for en traumatisk opplevelse tredobler risikoen for å utvikle misbruk av alkohol, narkotika, depresjoner og andre sinnslidelser.

Et verdig liv

– Det er helt klart at dersom ledelsen i bankene hadde tatt et klarere ansvar i forhold til oppfølgingen av ransofre, ville disse sannsynligvis blitt langt mindre syke. Når jeg er så opptatt av dette er det fordi jeg mener at alle mennesker har rett til et verdig liv og en jobb som gir dem overskudd og god livskvalitet.

Bjørklund kjenner mange eksempler på at ransofrene etter en tid får

liten eller ingen oppmerksomhet fra banken. De blir overlatt til seg og sin egen skjebne og det er høyst tilfeldig hva som blir utgangen av dette. De som er sterke nok og vil kjempe for sin sak, kan komme et stykke på vei, men de fleste ender opp som trygdemottakere med sterkt redusert livskvalitet.

– Hva burde bankene og finansnæringen gjøre i forhold til ransoppfølgingen?

– Først og fremst bør de i samarbeid med bransjeorganisasjonene lage et system for evaluering og oppfølging av hvordan man behandler ransofre. I dag er det ofte bare tilfeldigheter som avgjør hvilken oppfølging ransofrene får. Det er ingen tjent med, aller minst

bankene. Så er det også viktig å utvikle et tilbud i forhold til ransofrenes familie. Det viser seg nemlig at ransofre som utvikler psykiske senskader ofte også får store problemer i forhold til å fungere i familien. Da er det viktig at familiene blir orientert om hvilke plager de ansatte kan få etter et ran, sier psykolog Roald Bjørklund.

Ransofre uten rettigheter

Ransofre med store psykiske senskader må kjempe en hard kamp for å få erstatning. De siste fem årene har 117 ansatte vært til stede under et bankran, men bare en håndfull har fått erstatning. Langt flere sliter med psykiske senskader og har fått en sterkt redusert livskvalitet.

Tekst: Svein Åge Eriksen Foto: Morten Brakestad

En undersøkelse Finansfokus har gjennomført, viser at det de siste fem årene er begått 29 bankran i 19 forskjellige banker i Norge. 117 ansatte og 44 kunder har vært til stede under disse ranene. Kun i ni tilfeller søkte arbeidsgiverne om voldsoffererstatning fra staten. Så langt har seks av disse fått erstatning. Bare halvparten av ranene ble meldt inn til Nav som yrkesskade, til tross for at arbeidsgiverne er pliktige til dette etter arbeidsmiljøloven. Dette er nødvendig for senere å kunne dokumentere et krav om yrkesskadeerstatning. Dermed kan mange ransofre med psykiske senskader ha gått glipp av store erstatningsbeløp.

Finansforbundet har i flere år kjempet for å få hevet ransofrenes erstatningsbeløp. Etter NOKAS-saken fikk hver av de fire som var til stede under ranet 80 000 kroner i erstatning, mens forbundets krav var 250 000 kroner. Erstatningskravet ble anket til Høyesterett, men landets øverste domstol avviste å behandle kravet. De siste 15 årene har lagmannsretten kun gitt tre erstatninger til ofre etter bankran. Det høyeste beløpet som ble utbetalt var 50 000 kroner.

Hån mot ransofre

– Det lave erstatningsnivået er en hån mot de ansatte som har opplevd et bankran og et helt feil signal til potensielle gjerningsmenn. Det er på høy tid at erstatningsbeløpenes størrelse heves slik at de står i forhold til den store belastningen det er å oppleve et bankran, sier advokat Pål Behrens i Finansforbundet.

Han har engasjert seg sterkt i å sette ransofrenes livssituasjon på dagsordenen. Før NOKAS-saken var det høyeste beløpet som var utbetalt i voldsoffererstatning 30 000 kroner, men gjennom rettssaken fikk forbundet hevet erstatningsbeløpet til ransofrene til 80 000 kroner.

Nå vil Behrens ha en offentlig debatt om erstatningsbeløpenes størrelse. Han vil også ha en debatt med arbeidsgiverne om hvordan ledelsen i bankene forbereder ansatte på et mulig ran og hvordan de blir fulgt opp i etterkant.

– Bankansatte som utsettes for ran på arbeidsplassen blir grovt tilsidesatt. Ingen opplyser dem om deres rettigheter. Mange blir traumatisert og får store psykiske problemer etter ranet. Det er en stor skam at de selv må kjempe en hard kamp for å få erstatning. ►

Reagerer sterkt:

– Jeg reagerer meget sterkt på den uverdige oppfølgingen som mange ansatte i bankene får etter et ran. Erstatningsbeløpenes størrelse står heller ikke i forhold til de store psykiske problemene mange får i ettertid, sier advokat Pål Behrens.

Invalidiserer ansatte

Behrens er ikke fornøyd med hvordan arbeidsgiverne forbereder ansatte på et ran og slett ikke fornøyd med hva som skjer i etterkant av et ran. Han har flere eksempler på at ansatte er blitt erklært uføre lang tid etter et ran.

– Det er helt tydelig at arbeidsgiverne ikke er bevisst det skadepotensialet som ransofre blir utsatt for. Jeg opplever både manglende forståelse og kunnskap hos arbeidsgiverne. Dette synes jeg er skremmende tatt i betraktning av at et ran kan invalidisere ansatte for resten av livet, understreker Behrens.

Han synes det også er sterkt betenkelig at det ikke finnes bedre statistikk når det gjelder omfanget av psykiske senskader hos ransofre i bankene. Verken Nav, Arbeidstilsynet, Kontoret for voldsoffererstatning eller bransjeorganisasjonene har noen oversikt over omfanget. Dermed frykter han store mørketall.

Tilfeldighetene råder

– Jeg reagerer veldig sterkt på den stemoderlige behandlingen av ransofre. Etter å ha arbeidet med en rekke saker på vegne av våre medlemmer, opplever jeg at ledelsen i for stor grad bagatelliserer de skadevirkningene ansatte får etter et ran. Det er altfor mange eksempler på at oppfølgingen fra ledelsen har sviktet. Dette er en situasjon vi ikke kan leve med.

I dag er det tilfeldighetene som råder hvordan bankene forbereder og følger opp sine ansatte i forhold til ran. Det er opp til ledelsen i den enkelte bank å etablere rutiner for oppfølging av ansatte før og etter et ran. Riktignok har mange banker beredskapsplaner, men det mangler mye når det gjelder oppfølging og gjennomføring av disse. Per i dag finnes det ikke noen bransjenorm for hvordan bankene skal følge opp ansatte før og etter et ran.

– Det er åpenbart at våre tillitsvalgte og ikke minst verneombudene har en stor utfordring i de bankene der det mangler oppfølging og gjennomføring av beredskapsplaner. De må være pådrivere overfor ledelsen, slik at dette viktige arbeidet får høyeste prioritert. Selv om det er få ran i Norge i dag, opplever våre naboland en ransbølge. Derfor har vi ingen tid å miste når det gjelder å få på plass en langt bedre oppfølging av ansatte som opplever ran. Derfor bør bransjeorganisasjonene ta initiativ til å lage en bransjenorm for dette. På den måten kan vi få slutt på de uverdige forholdene for alle ansatte som opplever et ran i banken, avslutter Pål Behrens.

Gode råd videre

Her er noen god råd til deg som har vært utsatt for bankran og som har fått psykiske problemer i ettertid:

1. Ta kontakt med din fastlege som vil kunne formidle hjelp videre til spesialister
2. Orienter ditt verneombud og din tillitsvalgt
3. Skaff dokumentasjon på hva som skjedde og at du har vært til stede under ranet
4. Bruk dokumentasjonen til å søke om voldsoffererstatning
5. Sjekk opp om ranet er meldt som yrkesskade og om du kan ha krav på yrkesskadeerstatning
6. Be om nødvendig oppfølging og bistand fra arbeidsgiver
7. Gode kolleger er den mest verdifulle støtten videre.

Disse bankene er blitt ranet de siste fem årene

2007: Sparebanken Sør
Handelsbanken
Spareskillingsbanken

2006: Sparebanken Øst

2005: Sparebanken Øst (2 ran)
Fokus Bank
Sparebanken Sør
Sparebank 1 Nord-Norge
Arendal og Omegns Sparekasse
DnB NOR
Sparebank 1 Ringerike

2004: Romsdals Fellesbank
Spareskillingsbanken
Sparebanken Pluss (3 ran)
Sparebanken Øst
Sparebanken Sør
NOKAS
Nordlandsbanken

2003: Nordea (2 ran)
Gjensidige NOR
Sparebank 1 Midt-Norge
DnB
Sparebank 1 Vestfold (2 ran)
Sparebank 1 SR-Bank

(Kilde: Kripos)

– Selv om ranet skjedde for 20 - 25 år siden, er det fullt ut mulig å søke voldsoffererstatning, sier Svavar Bjørnsson, informasjonsansvarlig ved Kontoret for voldsoffererstatning.

Aldri for sent å søke

Tekst: Bjørg Buvik Foto: Kontoret for voldsoffererstatning

Kontoret forsøker å imøtekomme kravene som reises. – Men voldsoffererstatningen er subsidiær i forhold til andre ytelser som eksempelvis yrkesskadeerstatning.

– Kan du si noe om størrelsen på voldsoffererstatninger?

– Min erfaring er at både domstolene og Erstatningsnemnda for voldsofre har lagt seg på et nivå rundt 75 000 – 80 000 kroner.

Kontoret for Voldsoffererstatning har ikke en nøyaktig oversikt over hvor mange som har søkt voldsoffererstatning de siste fem årene. – Men jeg tror ikke det er langt unna sannheten at vi i denne perioden har tatt i underkant av 30 saker som har handlet om ran i bank eller på postkontor, sier Bjørnsson. – En hel del av disse sakene handler om saksforhold som fant sted på 1980 og 1990-tallet, men det er som sagt ikke eksakte tall. Det har imidlertid vært en kraftig økning av krav om voldsoffererstatning det siste halvåret, noe som skyldes NOKAS-ranet, forteller han.

Ran – en yrkesskade

Svavar Bjørnsson er svært forbauset over at bankene ikke automatisk får registrert krav om yrkesskadeerstatning for dem som blir utsatt for ran. Han eksemplifiserer med en bankansatt som hadde vært utsatt for flere ran i løpet av noen år. – Vedkommende sendte krav om voldsoffererstatning tre - fire år etter det siste ranet. Jeg kontaktet helsepersonellet i banken og etterlyste yrkesskaderegistrering. Banken svarte at det ikke var en selvfølge at ran skulle innrapporteres som yrkesskade. I dette tilfellet betydde det et økonomisk tap for den ansatte på mellom 300 000 og 400 000 kroner i yrkesskadeerstatning, og det er mange penger, avslutter Bjørnsson.

Ingen foreldelse: – Det er fullt mulig å søke voldsoffererstatning selv om ranet har skjedd langt tilbake i tid, sier Svavar Bjørnsson, Kontoret for voldsoffererstatning.

Rådgivningskontoret

Rådgivningskontoret for kriminalitetsofre (RKK) er et tilbud til personer som har opplevd vold eller annen kriminalitet. Tjenesten er gratis og finansieres av Justisdepartementet. Det er Kontoret for voldsoffererstatning i Vardø som har det administrative og faglige ansvaret for rådgivningskontoret. Kontoret gir både råd, veiledning og praktisk hjelp. Videre gis det informasjon om hvilke rettigheter du har som offer for kriminalitet. Kontoret hjelper deg med å utarbeide søknad om voldsoffer- og billighetserstatning. Det er etablert rådgivningskontor i 13 byer. Les mer om RKK på www.voldsoffererstatning.no/rkk/

www.voldsoffererstatning.no

Kontoret for voldsoffererstatning ble opprettet i Vardø i 2003 og er et direktorat direkte underlagt Justisdepartementet. Kontoret informerer om ordningen, innhenter opplysninger i konkrete saker og fatter vedtak på selvstendig grunnlag.

Kontoret overtok ansvaret for behandling av søknader om voldsoffererstatning fra fylkesmennene. Bakgrunnen for etableringen av kontoret var et ønske om å styrke rettssikkerheten for voldsofre gjennom en mer ensrettet praksis.

Justisdepartementet sier at i tillegg til at voldsutøveren har et ansvar for sine handlinger, er det også et samfunnsansvar å hjelpe dem som blir rammet av en voldsforbrytelse. Voldsutøveren har ofte dårlig betalingsevne og ikke sjelden forblir gjerningspersonen ukjent. Voldsofre blir hjulpet et stykke på vei gjennom generelle støtteordningen som eksempelvis sykepenger, sosiale trygde- og forsikringsordninger. Ikke sjelden vil det imidlertid gjenstå et udekket tap. Det er her ordningen med voldsoffererstatning kommer inn.

Klager på vedtak fattet av Kontoret for voldsoffererstatning avgjøres av Erstatningsnemnda for voldsofre. Nemnda oppnevnes av Justisdepartementet.

På www.voldsoffererstatning.no finner du flere opplysninger om kontoret.

Etter det tredje ranet fjernet Anne-Christine Brodahl navneskiltet sitt fra skranken. – Jeg var redd og kjenner fortsatt angsten både fysisk og psykisk, mange år etter, sier hun.

12 Fire ran på få år

Tekst og foto: Bjørg Buvik

Det må være tett opp til rekord å bli utsatt for fire ran i løpet av få år. Anne-Christine Brodahl forteller at hun etter det første ranet ble mer og mer engstelig. – Jeg ble også så utrolig "høflig". Jeg så opp hver gang bankdøren åpnet seg og ble kjempeglad hvis det var en kunde jeg kjente. Jeg ble derimot livredd om det kom inn en kunde med motorsykkelhjelm, en mørk hudet, eller en i mørk regndress med hette. Effekten var den samme. Kroppen var full av indre spenning som også satt i nakken og skuldrene. Det skyldtes nok arbeidsstilling og "vanlig" stress. Ingen tenkte på noen annen årsak. Jeg fikk dekket fysioterapi av banken 12 ganger i løpet av et år, forteller hun.

2. juni 2005 møter hun veggen. – Jeg våknet med en grusom hodepine og var guffen i hele kroppen. Men jeg tar vesken og presser meg selv til å gå på jobb, sier hun. Men kvalmen tvinger henne til å snu. – Kroppen var fullstendig i opprør, det var som å bli ranet.

Hun tok kontakt med lege som igjen kontaktet psykolog. Da begynner brikkene å falle på plass. Etter ett år med sykemelding, prøver hun å omskolere seg, men må gi opp.

Yrkesskadeerstatning

Bedriften (i dag DnB NOR) hadde meldt hendelsen og tatt kontakt med forsikringsselskapet, og hun fikk etter hvert 49 000 kroner i erstatning.

– Men forsikringsselskapet hevdet at det ikke hadde noen betydning for beløpets størrelse om det var ett eller fire ran jeg hadde vært utsatt for. Da ringte jeg advokat Pål Behrens i Finansforbundet, sier hun og retter ryggen bestemt.

Han henviste henne til advokat Gisle Johnson som har spesialisert seg i forhold til yrkesskadeerstatning og voldsoffererstatning. Anne-Christine Brodahl har ikke hørt om voldsoffererstatning før Finansforbundet ble koblet inn i saken. Etter mye dokumentasjon og kontakt med psykolog Roar Bjørklund som er spesialist i posttraumatiske stresslidelser, ble yrkesskadeerstatningen seksdoblet. Advokat Gisle Johnson har nå fremmet krav om voldsoffererstatning, men saken er ennå ikke ferdigbehandlet.

Voldsoffererstatning

Kontoret for voldsoffererstatning er et direktorat direkte underlagt Justisdepartementet. Justisdepartementet sier at i tillegg til at voldsutøveren har et ansvar for sine handlinger, er det også et samfunnsansvar å hjelpe dem som blir rammet av en voldsforbrytelse. Voldsofre blir hjulpet et stykke på vei gjennom generelle støtteordningen som eksempelvis, sykepenge, sosiale trygde- forsikringsordninger. Ikke sjelden vil det imidlertid gjenstå et udekket tap. Det er her ordningen med voldsoffererstatning kommer inn.

Opp- og nedturer

Anne-Christine Brodahl skryter uhemmet av den hjelpen hun har fått av Finansforbundet.

– Men du Arve, har virkelig hjulpet meg å takle dette, sier hun til sin mann.

– Det har vært perioder hvor jeg gikk på gummisåler og veide mine ord på gullvekt, svarer Arve som er AFP-pensjonist med en jobb i DnB NOR bak seg.

Anne-Christine Brodahl opplever det som skummelt å gå inn på et postkontor, på T-banen, i en gullsmedforretning eller i en bank. Hun har hatt hele Nokas-gjengen i senga. – Det ender med at jeg sitter og gråter. Jeg har hatt noen psykiske knekk, men også oppturer. Jeg og Arve har taklet dette sammen, konkluderer hun i visshet om at hun fortsatt må leve med sine lidelser.

Hit med penga!

Ranet hun opplevde som det mest dramatiske, skjedde en vakker solfylt maidag i 1994:

Klokken er tolv. Anne-Christine Brodahl ser opp, i det hun tror at en ny kunde er på vei inn i filialen på Kjelsås. Tre menn i svarte klær stormer inn. Én har gevær. En fjerde holder vakt utenfor.

– Dette er et ran! Hit med penga!

Den ene prøver å skyve henne ned fra stolen som hun betjener kassen fra.

– Jeg kan ikke flytte meg, for da lukkes kassen automatisk.

Hun konsentrerer seg om lukt.
Hvitløk, eller annen utenlandsk lukt?
Tankene farer gjennom hodet hennes.

Raneren setter seg på det ene
kneet hennes. Forsyner seg fra kassen.
Han er ikke fornøyd.

- Det er for lite penger.
- Hold henda borte fra skrivebord-
et! roper han til en ansatt.

Raneren vet hvor alarmknappen er.
En annen av hennes kolleger ligger på
gulvet. Løfter hodet for å se til henne.

Geværmunningen rettes mot ham.
– Ikke rør deg!

En kunde på 92 år tar på seg hatten
og rusler ut i den nydelige maisola.
Ranerne har et helt annet tempo da de
forlater banken.

Ransbilen settes i brann i Maridalen.

Anne-Christine Brodahl fjerner
navneskiltet sitt fra skranken.

Trofast følgesvenn: – Jeg skaffet meg
hund for å varsle både på hytta og
hjemme. Den første var en labrador
som het Benny, men som er død i dag.
Nå er Doffen min nye følgesvenn, sier
Anne Christine Brodahl.

Bogstadveien 3. juledag 2000: Anne-Lisbeth Solvang kjører sin gule Polo til jobben. Hun finner omsider en parkeringsplass ikke så langt fra bankfilialen i Kreditkassen. Hun spaserer mot banken, titter i butikkvinduer, har en vannflaske under armen. Møter en kollega.

I4 Kampen for helsen og erstatning

Tekst og foto: Bjørg Buvik

Ranet er over:
Anne-Lisbeth Solvang gemmer seg bak skranken da raneren ikledd politiuniform, forlater banken.
(foto: bankens videokamera)

– Det er så stille, så hva gjør vi egentlig her? De ler og ønsker hverandre god jul.

Anne-Lisbeth skal til Kongsvinger i julebesøk etter endt arbeidstid.

Syv bankansatte starter arbeidsdagen, to går ned i kjelleren for å hente penger, tre betjener sine kasser og det er to bak skranken. Anne-Lisbeth logger seg på, ser ut av vinduet.

En mørkkledd mann med hette kommer rolig gående over forgjengerfeltet. Hun kjenner plutselig angst, og vil rope til de andre at dette ser mystisk ut. Mannen snur seg i samme øyeblikk, og hun ser det står POLITI på ryggen. Anne-Lisbeth

puster lettet ut og fortsetter med sitt. Han kommer inn i banken, sier ikke et ord. Hun lener seg frem over skranken og prøver å fange blikket hans. Han retter en maskinpistol mot henne. Klokken er 0922. Det er nervepirrende stille.

Ransøvelser

I 2007 ble det gjennomført tre bankran i Norge. Dette skyldes flere forhold, men ikke minst stadig bedre sikkerhetsløsninger. I følge hovedverneombudet i Nordea, Pål Adrian Hellman, har Nordea fokus på øvelser for å forberede ansatte på rans- og trusselsituasjoner. Sikkerhets-

avdelingen har i samarbeid med bedriftshelsetjenesten og Securitas laget en ny ransøvelse i tråd med den nåværende trusselsituasjonen. Banken stenges ransdagen og neste dag får ansatte og eventuelt kunder som var tilstede, oppfølgingssamtaler.

Anne-Lisbeth Solvang var på ransøvelse året før hun selv ble utsatt for ran. Nordea (Kreditkassen i 2000) drillet også da sine ansatte i hvordan de skulle oppføre seg når en raner kom inn i banken. Hun fikk høre at raneren stormet inn i banken og ropte:

– Dette er et ran!

3. juledag i 2000 kommer det en mann i politiuniform spaserende inn i banken og sier ikke et ord.

Skudd

Stillheten brytes med tre kraftige "politi"-støvelspark mot døren som fører inn til lokalet bak skranken. Han lykkes ikke, putter MP-en i skiftet, løfter geværet som henger i en hylse rundt kroppen og skyter tre skudd i døren.

– Trykk på døråpneren, hvisker en skremt kollega.

Anne-Lisbeth trykker. Raneren raser inn bak skranken til kassene. Det er tre kunder i lokalet. En lister seg mot døren. Han sikter, men lar kunden gå ut.

Raneren får penger, og forsvinner ut. Han skyter to drønnende skudd i luften. En politibil kommer tilfeldigvis forbi, og raneren skyter 13 skudd mot politibilen før han kaprer en varebil og forsvinner rundt hjørnet.

Anne-Lisbeth er helt paralyisert, men handler automatisk. Ringer politiet. Verneombud, sikkerhetspersonale og

ansatte fra helsetjenesten kommer. Politiavhøret tar tid. Hun forlater banken, men husker ikke hvor poloen er parkert. – Der! Endelig.

Hun gleder seg til julemiddagen på Kongsvinger, selv om helsepersonellet hadde frarådet henne å kjøre. Reaksjonen kommer i form av den første søvnløse natten. Dagen etter er hun på jobb igjen. Utslitt.

Veien videre

Anne-Lisbeth Solvang står på for å mestre arbeidshverdagen bak skranken. Etter et års tid ber hun om å få andre arbeidsoppgaver i banken, men redselen slipper ikke taket. Hun ser raneren overalt og føler seg konstant overvåket.

Hun ringer helsetjenesten i banken og ber om hjelp. Der får hun beskjed om at det er gått så lang tid etter ranet at det neppe er aktuelt med noe hjelp. Men Anne-Elisabeth er sta og gir seg ikke før banken gir henne henvisning til en psykolog. Der går hun et halvt år, og får stadig mer kontroll over seg selv og sine opplevelser.

Hun mistrives i banken og tar kurs i coaching. Da tilbudet om sluttpakker kommer i forbindelse med en omorganisering i banken i 2005, takker hun ja. 58 år gammel starter hun sitt eget coachingfirma. Tilværelsen begynner å normalisere seg, selv om hun fortsatt bruker egne penger på å rehabilitere seg. Hun tenker ikke på at hun kan få dekket sine utgifter gjennom erstatningsordninger.

Et fyrverkeri av smell. Det er nyttårsaften 2006. – Er det ikke en mørk skygge utenfor kjøkkenvinduet? Hun bryter fullstendig sammen.

Forbundet hjelper

Anne-Lisbeth har fulgt NOKAS-saken gjennom mediene. Hun er svært takknemlig for at advokat Pål Behrens i

Finansforbundet har kjempet for NOKAS-ansattes rettigheter. Forbundet hadde også engasjert psykolog Roald Bjørklund som er spesialist i post-traumatiske stresslidelser. Anne-Lisbeth tar kontakt med ham og gjennomfører en rekke tester. Hun er i dag erklært 30 % medisinsk invalid og går fortsatt til behandling hos Bjørklund.

Hun blir etter hvert oppmerksom på at det eksisterer en voldsoffererstatning. Hun tar kontakt med Rådgivningskontoret for kriminalitetsofre (se egen rammesak). Kontoret hjelper henne med søknad om erstatning og hun får 30 000 kroner. Hun anker og Erstatningsnemnda beslutter at hun får ytterligere 50 000 kroner. I mellomtiden har hun fått advokatbistand gjennom sitt medlemskap i Finansforbundet. Advokat Gisle Johnson hjalp henne med anken.

Bankran og yrkesskade

Problemet er at banken ikke meldte påkjennningene etter ranet som en yrkesskade.

Ifølge Roald Bjørklund skal alle hendelser registreres. Dersom hendelsen har helsemessige konsekvenser, skal den meldes til arbeidstilsynet. Dette er viktig slik at eventuell senere sykdomsutvikling kan belyses fra hendelsen. Etter bankran er det ofte snakk om senskade.

Ifølge konsernlege Tor Erik Danielsen i Nordea legger bedriften i dag spesielt vekt på å diskutere de psykiske reaksjonene som kan oppstå både under og i etterkant av et ran. Dette skjer i forbindelse med ransøvelser. Helsetjenesten alarmeres når det skjer et ran og kommer raskt til stedet blant annet for å sjekke om det er behov for akutt hjelp - enten fysisk eller psykisk. Nordea har også rutiner for oppfølgingsamtaler med de berørte etter en dag, en uke, en måned og et år. Det er ingen automatikk i å melde hendelsen til Nav

eller til forsikringsselskapet i forhold til yrkesskadeerstatning.

Så langt har Anne-Lisbeth kjempet åtte år av livet sitt mot senskader etter ranet, selv om hun periodevis har vært ok, som hun sier. Nå står kampen også om yrkesskadeerstatning.

Frikjent

Raneren ble arrestert et halvt år etter ranet. Det viste seg at han var på rømmen fra ILA fengsel hvor han sonet en drapsdom.

Saken kom opp for domstolene fire år etter ranet.

– Har du sett tiltalte før?

Anne-Lisbeth ser raneren lenge inn i øynene. Han er pent kledd og møter smilende blikket hennes.

– Jeg har ikke sett ham før. Det har gått fire år og den gangen var han kamuflert i mørk politiuniform med skuddsikker vest. Men han ligner.

Raneren gikk fri. Statsadvokaten anket saken, og etter et år ble hun på ny innkalt som vitne. Raneren ble ikke dømt denne gangen heller. Indisiene var ikke sterke nok.

Kampen for yrkesskadeerstatning:

Anne-Lisbeth Solvang har ikke tenkt på yrkesskadeerstatning før Finansforbundet ble koblet inn i saken, men har brukt alle krefter hun kan oppdrive til å bli frisk.

16 En kopp kaffe eller...

Jeg drikker kaffe hele dagen. Hvor usunn er egentlig all denne kaffedrikkingen?

Kari Jaquesson
– leder morgentrimmen på TV2 og er en av Norges mest ettertraktede instruktører.

(foto: Nicolas Tourrenc/TV2)

Nordmenn elsker kaffe. Vi ligger i verdenstoppen når det gjelder kaffekonsum. Det importeres over 40 tusen tonn kaffe i året og i snitt drikker vi fire kopper kaffe per dag.

Men er det farlig?

Kaffebønnen inneholder blant annet et ugunstig fettstoff som ved høyt inntak kan øke nivået av "slem" kolesterol i kroppen. På den annen side inneholder kaffe omtrent like mye antioksidanter som rødvin og grønn te. Et høyt inntak av antioksidanter er meget gunstig for helsen. I Norge er kaffe en viktig kilde for antioksidanter.

Måten kaffen tilberedes på, har stor betydning. I en kaffetrakter vil papirfilteret holde igjen mesteparten av kaffefettet, mens det i kokekaffe, espresso eller trykkannekaffe vil flyte blåaktige "oljeflak" på toppen i koppen.

Det finnes en god del forskning på effektene av kaffe, fordi den er en svært populær drikk. Over 19 000 studier er blitt gjennomført de siste tiårene. Resultatene er oppløftende: moderat kaffekonsum kan bidra til mindre sjanse for Diabetes 2, Parkinsons, lever sykdommer, Alzheimer og enkelte kreftformer. Antagelig synker risikoen i takt med at forbruket øker.

Kaffe kan kvikke opp humøret og dempe hodepine, den virker fysisk prestasjonsfremmende og kan øke konsentrasjonen og forbrenningen. Det ser også ut til at det svarte brygget har positiv effekt på astma og tannhelse.

Hvorfor kvikker kaffen opp?

Det er koffeinet i kaffen som gir den oppkvikkende effekten. I et forsøk ga man deltakerne koffein i pilleform tilsvarende fire små kopper kaffe en av dagene og narrepiller en annen dag. Etter intet-anende å ha fått koffeinpillene, følte deltakerne seg

mer stresset, hadde noe høyere blodtrykk og produserte mer stresshormon enn da de fikk narrepiller.

Det kan jo høres negativt ut, men man skjerper faktisk sansene når kroppen er litt "på alerten". Det er likevel anbefalt at om man allerede har høyt blodtrykk eller hjertetrøbbel bør man redusere koffeininntaket. Det er svært sjelden at friske mennesker reagerer med hjerteflimmer på grunn av kaffe, men litt raskere puls kan man nok merke, kanskje særlig når kaffen inntas på tom mage.

Hvor lenge varer effekten?

Noen påstår at de sover dårlig selv om de avslutter kaffedrikkingen tidlig på dagen. Vi har ulik følsomhet for koffein. Etter fire timer har du halvparten av koffeinet igjen i kroppen. Etter åtte timer er 25 prosent igjen og selv etter 12 timer sitter 1/8 del av koffeinet igjen.

Hva betyr moderat forbruk?

Et greit inntak er seks - sju vanlige kopper (500-600 mg koffein) per dag, men man vil selv kunne bedømme hvor følsom man er for koffeinet. Espresso er sterkest, men drikkes som regel i mindre porsjoner. En kopp (0,35 dl) inneholder 40 mg koffein. En kopp filterkaffe (1,5 dl) inneholder 80-90 mg.

En vanesak

Selv om man ikke blir avhengig av kaffe på samme måte som f. eks. sigaretter, vil mange oppleve ubehag om de ikke får sin kopp til vant tid. En vanedrikker som plutselig kutter ut all kaffedrikking, kan oppleve hodepine eller slapphet. Disse symptomene er ubehagelige, men gir seg etter en dag eller to.

Når dagen nærmer seg slutten og det er mange timer siden lunsj, kan det være greit å huske at det er et lite mellommåltid. Å nippe til kaffekoppen "på autopilot" hele dagen, kan dempe nytelsen. Man kan med hell byttet ut noe av dagsdosen med grønn te eller vann.

Avtalefestet pensjon

Finansnæringen har fått ny AFP-avtale etter vårens tarifforhandlinger.
Den nye avtalen trer i kraft 1. januar 2010.

Tor M. Nordvold
er nestleder i Finans-
forbundet i DnB NOR.

(foto: Dag Ivarøy)

Fra 2010 vil alle innen privat sektor være omfattet av den samme avtalen. Dette var et klart krav fra Regjeringen og en forutsetning for at myndighetene også i fremtiden skal finansiere AFP-pensjonen slik de i dag gjør for AFP-pensjonister på 64 år og oppover.

Finansforbundets medlemmer må altså fortsatt forholde seg til dagens AFP-avtale dersom de ønsker å gå av med AFP før 2010. Dagens ordning innebærer at man kun kan tjene inntil kroner 15 000 per år uten at man får fratrekk i AFP-pensjonen.

Tjen så mye du vil

Den nye AFP-ordningen tar høyde for at du kan tjene så mye du vil etter at du har tatt ut AFP uten at dette vil redusere AFP-utbetalingen.

Dette i tillegg til at AFP-tillegget vil være varig, er de største forskjellene på dagens AFP og den nye.

For dem som er født i 1948 som er de første som fyller 62 år i 2010, vil det bli gitt et kompensasjonstillegg på kroner 10 000. Dette tillegget vil øke med kroner 400 for hvert årskull frem til 1953-årskullet. Deretter vil tillegget reduseres for hvert år frem til dem som er født i 1962. Tilleggene utbetales skattefritt. Deretter utfases tillegget gradvis slik at 1962-kullet er siste kull som får dette kompensasjonstillegget. Bakgrunnen for dette er at man ikke ønsker at de som har kort tid igjen til AFP-alder, skal tape i forhold til dem som kan gå av på dagens regelverk. Alle som er født før 1948, kan ta ut AFP etter dagens regler – også etter 2010.

Det blir tre elementer i den nye AFP-pensjonen. Foruten kompensasjonstillegget (se ovenfor), blir det gitt et nytt AFP-påslag samt en folketrygddel med levealdersjustering.

Den nye ordningen vil i første omgang få størst betydning for arbeidsgiverne. I den nye ordningen skal det betales en viss sum for hver ansatt under 62 år til et AFP-fond. I dag betaler arbeidsgiver kun for dem som har valgt å ta ut AFP, og i finansnæringen er dette langt færre enn i andre bransjer.

Gå av nå eller vente?

De fleste spørsmål som har kommet i etterkant av vårens tariffoppgjør, dreier seg om det vil lønne seg å gå av etter dagens regler for dem som har muligheten til det, eller om det lønner seg å vente. Dette er det vanskelig å svare eksakt på i dag, for regelverket for den nye AFP-ordningen er ennå ikke på plass.

Det er også en rekke forhold knyttet til overgangen fra dagens AFP til den nye som ikke er avklart. Det er forventet at både regelverket og overgangsordningene vil komme i løpet av inneværende år.

Det som er sikkert, er at dersom du er sliten og er overbevist om at du ikke orker eller vil ha lønnet arbeid i tillegg til AFP, da kan du gjerne gå av med AFP etter dagens ordning. Vi kjenner foreløpig ikke svaret på om en som går av etter dagens ordning før 2010, kan tjene ubegrenset uten avkortning i AFP-pensjonen etter 2010.

Jeg minner også om at det er fullt ut både mulig og lovlig å forhandle frem en gavepensjon i tillegg til AFP-pensjonen.

18 Foreldrepenger ved fødsel

For å ha rett til foreldrepenger må du ha hatt lønnsinntekt seks av de ti siste månedene.

B. Onarheim

Birgitta Onarheim
er advokatfullmektig
ved Finansforbundets
sekretariat.

(foto: Morten Brakestad)

I løpet av våren har jeg fått en rekke henvendelser fra vordende mødre vedrørende reglene om uttak av foreldrepenger.

Hva er foreldrepenger?

Formålet med foreldrepenger er at de skal sikre inntekt for foreldre ved fødsel.

Hvem har rett på foreldrepenger?

Både mor og far kan ha rett på foreldrepenger. Rett til foreldrepenger opptjenes gjennom yrkesaktivitet. Dvs. for å ha rett på foreldrepenger må du ha hatt lønnsinntekt (pensjonsgivende inntekt) seks av de ti siste månedene. På årsbasis må inntekten ha vært på minst halvparten av folketrygdens grunnbeløp (kroner 66 812 per 1. mai 2007). Likestilt med arbeid er for eksempel sykepenger, foreldrepenger ved fødsel og adopsjon, svangerskapspenger og dagpenger under arbeidsløshet.

Hvor lenge har jeg rett på foreldrepermisjon?

Lov om folketrygd gir foreldre som er lønnstakere rett til 54 uker med 80 % av lønnen eller 44 uker med 100 % av lønnen. Satsen velges ved stønadsperiodens begynnelse. Husk at valget gjelder for hele stønadsperioden. Stønadsperioden kan deles mellom foreldrene når begge fyller vilkårene for rett til foreldrepenger. Imidlertid er de siste tre ukene før og de første seks ukene etter fødselen, forbeholdt mor. Dessuten har far seks uker som er forbeholdt ham.

Et tips: Stønadsperioden kan utsettes på grunn av lovbestemt ferie. Dessuten kan perioden forlenges ved såkalt fleksibelt uttak av foreldrepenger. Du skal i tillegg være klar over at selv om du velger kort permisjon med full lønn, kan du likevel være lenger hjemme ved at du tar ulønnet permisjon som begge foreldre har rett til, jf. arbeidsmiljøloven § 12-5 (2).

Hva får jeg i kroner og øre?

Utgangspunktet er at du velger sats (100 % lønn i 44 uker eller 80 % lønn i 54 uker) i forkant av stønadsperiodens begynnelse. Det følger av folketrygdens bestemmelser at det ikke ytes foreldrepenger for den del av inntekten som overstiger seks ganger grunnbeløpet (6 G).

Husk at mors valg av permisjonslengde bestemmer hvor mye far vil få utbetalt i sine seks permisjonsuker. Det kan være lønnsomt å sjekke om det kan lønne seg med kort permisjon med maksimal utbetaling (se Navs kalkulator for foreldrepenger).

Vær klar over at i tillegg til folketrygdens bestemmelser kan tariffavtale eller individuell avtale gi deg tilleggsreguleringer. I Finansforbundets Sentralavtale § 13 nr. 1 er det for eksempel inntatt en bestemmelse som gir ansatte som tjener mer enn 6 G, rett til å få dekket differansen mellom full lønn og fødselspenger av bedriften. I tillegg gir Sentralavtalen § 13 nr. 2 barnets far rett til fri med lønn i inntil 10 dager (to uker) i forbindelse med fødsel.

Hvis du ønsker ytterligere informasjon, sjekk Nav sine hjemmesider <http://www.nav.no/page?id=328>.

Kilder: Nav og Lov om folketrygd.

Torsdag 15. mai var en stor dag for Anne-Lise W. Nielsen i If. Da markerte både selskapet og Finansforbundet at hun begynte i Storebrand 16. mai 1958. Markeringen ble en meget stor overraskelse for henne.

Medlem i 50 år

Tekst: Ingar Brotnov Foto: Per Schei

50 år har gått og Anne-Lise står fortsatt på i If, der hun arbeider i 100 % stilling som bedriftsrådgiver produksjon på Lysaker.

Medlemsregistret viser at Anne-Lise W. Nielsen er blant de 10 yrkesaktive i Finansforbundet med lengst medlemskap. Hver gang det veres et medlem, er det viktig for forbundet at medlemmet forblir medlem i mange år. Den som vervet Anne-Lise gjorde en god jobb. Til Finansfokus forteller hun at det for henne var en selvfølge å melde seg inn i et fagforbund. Mor og far hadde fortalt henne hvor viktig dette var. Hun ser det som helt naturlig at ansatte har en organisasjon som jobber for best mulige lønns- og arbeidsvilkår og håper at også unge mennesker i dag ser viktigheten av at å stå sammen.

Forbundsleder Jorunn Berland hadde ordnet med en blomsterhilsen som ble overrakt av Ingar Brotnov, leder av tillitsutvalget i If.

Anne-Lise forteller om et yrkesliv preget av arbeidsglede og humor. Hun begynte i postavdelingen og tok intern opplæring som etter hvert førte henne til poliseavdelingen i bedriftsmarkedet. I starten regnet hun forsikringspremier og forteller om en lang produksjonsprosess frem til forsikringsavtalen var utstedt. Raskt oppsummert var avtalen innom ni ledd før den var ferdig.

Da hun var nyansatt i postavdelingen, måtte hun "døpes". Kolleger ringte henne flere ganger og ba henne hente en pakke til direktør Hansson i resepsjonen. Hun ble sendt ned flere ganger etter pakken som selvsagt ikke befant seg i resepsjonen. Utpå ettermiddagen ringte Hansson selv og ba om

Overrasket jubilant: Det er ikke mange som kan kvittere for 50 år som medlem. Anne-Lise W. Nielsen i If ble overrasket med kunstgave fra selskapet og blomster fra Finansforbundet av hovedtillitsvalgt Ingar Brotnov dagen før den store dagen.

å få Aftenposten levert opp til kontoret. Anne-Lise svarte kort og kontant: "Gå og hent den sjøl" og la på røret. Hansson skjønnte hva Anne-Lise var utsatt for og gikk ned til henne for å ta en prat.

Grei pike

Markeringen i If startet med at hele avdelingen til Anne-Lise ble innkalt til et møte kl. 0900 på et av videomøterommene. Der slo Anne-Lises leder på videoskjermen og med ett så var hele avdelingen i møte med daglig leder i If Torbjørn Magnusson og leder for HR Johan Børjesson, som begge befant seg i Stockholm. Magnusson siterte fra ansettelsespapirene hennes: "Ser ut til å være en grei pike som kan bli brukbar". Begynnerlønnen var kroner 350 per

mnd. 50 års virke i selskapet viser at Anne-Lise ble langt mer enn brukbar. Markeringen ble avrundet med overrekkelse av en fin kunstgave fra selskapet som takk for 50 års innsats.

Om ettermiddagen samlet avdelingen seg til middag. Anne-Lise avsluttet kvelden med en drosjetur hjem til Nesodden. Det er hyggelig å få oppleve medlemmer som har en slik arbeidsglede og lojalitet for sin arbeidsgiver som den Anne-Lise har. Hun har hele tiden vært stolt av arbeidsgiveren og denne markeringen føyer seg inn i rekken av mange gode opplevelser i selskapet.

Finansfokus ønsker Anne-Lise lykke til videre i arbeidslivet og hører rykter om at hun har tenkt å bli alderspensjonist i løpet av 2009.

Sykkel til alle ansatte

Tekst og foto: Svein Åge Eriksen

Før sommerferien får alle ansatte i Sparebank 1 Midt-Norge en sykkel. Som et ledd i aksjonen Bedre form 2010 har administrerende direktør Finn Haugan tatt på seg sykkelbuksen og kjøpt 1100 sykler til en verdi av fem millioner kroner.

Trondheim: Den generøse gaven ble offentliggjort i anledning 50-års jubileet til Finansforbundet i Sparebank 1 Midt-Norge og ble naturlig nok tatt imot med åpne armer av de ansatte. Men historien slutter ikke der. Banken har laget sitt eget sykkelritt på åtte mil over fjellet ved Oppdal. I august stiller 180 ansatte til start.

– Den enkle filosofien bak tiltaket er at vi ønsker at de ansatte skal holde seg i god form og kjenne gleden av å røre på seg. Selv prøver jeg å få syklet to skikkelige treningsturer i uka og det gjør godt og gir nye krefter, sier Haugan. Han har også kjørt flere sykkelritt, men det er ikke noe krav til de ansatte at de skal gjøre det samme, selv om stadig flere ansatte hiver seg på og kjører sykkelritt både i Norge og Sverige.

Vinter-OL

Prosjekt Bedre form 2010 startet allerede i mars 2006. Det er utviklet et eget program som ligger på intranettet i banken, der de ansatte kan registrere sin treningsinnsats. Alle som sykler til jobben får flotte premier, og de 30 beste blir invitert til vinter-OL i Montreal i 2010.

– Det er viktig å ha noen skikkelige motivasjonsfaktorer, men vi stiller ikke noe krav til de ansatte om å delta eller å registrere sin aktivitet. Siden sykkel må innberettes til ligningsmyndighetene, er det også frivillig å motta denne. Det må vi gjøre fordi gaven gir en ekstraskatt på rundt 1500 kroner. Derfor har også rundt 20 personer takket nei, forteller Haugan.

Han har stor tro på at ved å være aktiv og holde seg i form vil det bidra til bedre trivsel og gi de ansatte mer energi i en travel hverdag i banken. Det er ikke satt noen målsettinger for lavere sykefravær eller økt inntjening i forbindelse med sykkel-satsingen.

Viktig satsing

– Fra de tillitsvalgte side hilser vi

satsingen velkommen og vi tror det er et godt tiltak som vil bidra til å skape økt motivasjon og arbeidsglede for de ansatte. Hverdagen er tøff og det å kunne holde seg i god form blir stadig viktigere for å kunne klare de kravene som stilles til hver enkelt av oss, sier hovedtillitsvalgt Venche Johnsen i Finansforbundet i Sparebank 1 Midt-Norge.

Gaven ble meget godt tatt imot av de ansatte og kom som en stor overraskelse. Selv om alle nå får en flunkende ny og spesiallaget treningssykel, er det selsagt ingen krav om at alle skal bli toppidrettsutøvere av den grunn. Det dreier seg om å legge forholdene til rette for å komme i bedre form for dem som ønsker det.

– Selv om vi er takknemlige for gaven, må vi ikke glemme det totale helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet i banken. Med alle de krav som stilles til oss om å levere resultater i hverdagen, er det viktigere enn noen gang at bedriften utvikler dyktige ledere som kan samarbeide. Det er først når vi jobber sammen at vi skaper de beste resultatene, sier Johnsen.

Flere tiltak

Som et ledd i Bedre form 2010 får også de ansatte i Sparebank 1

Midt-Norge dekket abonnement på treningssenter, og til jul har det ofte vanket treningstøy i ulike varianter. Det mangler med andre ord ikke på utstyret og treningsiveren er det heller ikke noe å si på.

– Vi gjør dette fordi vi bryr oss om våre ansatte og det er viktig å ta vare på egen helse. Det ligger også et viktig element av teamutvikling i denne satsingen. Å stille til start i et sykkelritt sammen med mange kolleger kan være et godt bidrag. Jeg tror det er viktig for at vi har det gøy sammen, sier Finn Haugan.

Proffsyklist Kurt Atle Arvesen fra Nesset sykkelklubb i Romsdal samarbeider med Sparebank 1 Midt-Norge og skal være med å gi de ansatte litt ekstra motivasjon i tiden som kommer. Da er det bare å trå til.

Trår til:

Administrerende direktør Finn Haugan i Sparebank 1 Midt-Norge trår til med å kjøpe sykkel til alle ansatte.

Husk HMS:

– Vi må ikke glemme helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet midt i all begeistringen over bankens generøse sykkelgave, sier hovedtillitsvalgt Venche Johnsen.

I 2007 gikk vi
i pluss.
Hvor vil du ha
pengene?

Gjensidige Forsikring deler overskuddet med eierne. Heldigvis for deg er også kundene våre eiere.
Se gjensidige.no/deling for hvordan du kan få utbetalt pengene.

Tekst: Sindre Volle Eriksen

”En komité er en gruppe mennesker som hver for seg ikke kan gjøre noe, men som gruppe avgjør at ingenting kan bli gjort.” Fred Allen

Finans-quiz

1. Hvor mye koster det å leie en av Finansforbundets hytter i Homborsund en uke i sommerferien:

A: kr 2 500 B: kr 3 900 C: kr 4 300

2. Hvor mange ganger i året kommer Finansfokus ut?

A: 8 B: 9 C: 10

3. Hvor stort stipend har to studenter fått fra Finansforbundet for å skrive masteroppgave?

A: 25 000 B: 30 000 C: 35 000

4. Hvor stor ble rammen for årets lønnsoppgjør på vårt område?

A: 5,2% B: 5,6% C: 6,1%

5. Hvor finner du artikkelen „Alt om feriepengene“?

- A: I nyhetsbrev for tillitsvalgte
- B: I Finansfokus
- C: På forbundets nettsider

Svar: 1B, 2A, 3B, 4B, 5C

Morsomme skademeldinger

1: Hva som videre skjedde er vanskelig å si, da elgen lå over frontruta og sperret hele utsikten.

2: Da jeg kom hjem kjørte jeg inn i det gale huset og kolliderte med et tre som jeg ikke har.

3: Jeg mente sidevinduet var rullet ned, men det var det ikke konstaterte jeg da jeg forsøkte å stikke hodet gjennom det.

4: Bilen min måtte ta en stor sving fordi det kom en usynlig lastebil som stod midt i veien.

Din historie

Har du en selvopplevd og morsom historie? Send den til tips@finansforbundet.no. Alle bidrag som kommer på trykk honoreres.

RUNDSKRIV FRA STYRET

De har begge vært studentmedlemmer i Finansforbundet ett års tid. Nå har de fått 30 000 kroner i stipend av forbundet.

24 Det lønner seg

Tekst: Bjørg Buvik Foto: Svein Åge Eriksen

Fra teori til praksis:

Etter snart fem år på skolebenken med mye teori, er Marte Berg-Eriksen og Kristine Langeland storfornøyd med å prøve ut all lærdommen i praksis.

Marte Berg-Eriksen og Kristine Langeland er inne i sitt siste semester på Master i ledelse og organisasjonspsykologi på BI i Oslo. Nå skriver de masteroppgaven i fellesskap. Temaet er hvordan bedriften skal beholde sine nøkkelansatte.

Da de så utlysningen av stipend til studenter som ville skrive en oppgave med relevans for Finansforbundet, grep de tastaturet, skrev søknad og krysset fingre.

– Det var utrolig gledelig og overraskende da Finansforbundet tok kontakt med oss og fortalte at vi hadde fått stipendiet. Vi mener vi har valgt et både spennende og aktuelt tema, og er svært fornøyd med at Finansforbundet

også finner temaet relevant, forteller de.

Tidligere forskning har vist at relasjoner på arbeidsplassen spiller en viktig rolle for ansattes turnover. Berg-Eriksen og Langeland peker spesielt på at å miste nøkkelpersoner koster bedriften dyrt. – Forsviner nøkkelpersoner, taper bedriften verdifull kompetanse og må investere i rekruttering og opplæring av nyansatte. Vi har tro på at langt flere variabler enn høy lønn er medvirkende til at bedriften beholder sine nøkkelpersoner. Utvikling, trening, utfordrende arbeidsoppgaver og gode relasjoner mellom ansatte har stor betydning for den enkeltes arbeidsprestasjon og lojalitet til bedriften. Det er dette vi nå

skal undersøke nærmere, sier de to som har professor Bård Kuvaas som veileder.

Masteroppgaven skal være ferdig innen 1. september 2008. Berg-Eriksen og Langeland har tro på at den vil gi en hel del føringer om hvilke forhold som er avgjørende for å beholde nøkkelpersoner. – Vi mener også at vi kan få avdekket de elementene som har størst betydning for ansattes lojalitet til bedriften, avslutter de.

Markedsrådgiver Sol Albertsen i Finansforbundet ser frem til den endelige rapporten. – Jeg mener vi kan finne mye som er relevant og som våre tillitsvalgte kan ha stor nytte av i sitt arbeid og i sine samtaler med ledelsen, sier hun.

70 and still
going strong ▶

– Jeg fortsetter så lenge TrygVesta har bruk for meg, sier Aase Grethe Håland som nylig fylte 70 år. Den spreke pensjonisten jobber hver dag fra kl. 10 til 14 i en 50 prosent stilling. Hun angrer ikke ett sekund på at hun tok et annerledes valg.

Tekst og foto: Svein Åge Eriksen

Trondheim: Hver morgen uansett vær går Aase Grethe Håland de om lag fem kilometerne til jobben på Solsiden i Trondheim. Her, på det gamle industriområdet til Trondheim Mekaniske Verksted, har hun hatt sin arbeidsplass de siste årene. Hver dag får hun mellom 50 og 60 telefoner fra selgerne i TrygVesta. Hennes jobb er å gi salgsstøtte.

– Jeg føler meg veldig privilegert

som har muligheten til fortsatt å jobbe deltid. Da jeg fylte 62 år, gikk jeg ned til 80 prosent stilling og fikk 20 prosent AFP-pensjon. Det var en løsning som passet meg helt utmerket. Da hadde jeg fri hver fredag. Det er nok ikke sikkert jeg hadde holdt ut så lenge, dersom jeg hadde jobbet 100 prosent frem til pensjonsalderen, forteller hun.

Da hun fylte 67 år i 2005, fikk hun

På Solsiden: – Jeg er privilegert med god helse og lever på mange måter et liv på Solsiden, sier Håland.

tilbud om å arbeide 30 prosent. Det tilbudet takket hun ja til. Da hun to år senere ble spurt om å trappe opp til 50 prosent, sa hun likeså godt ja til det også. Nå har hun kontrakt ut august, men fortsetter gjerne lenger.

Aldri syk

– Jeg har vært så heldig å ha svært god helse. I de 30 årene jeg har jobbet for selskapet, har jeg ikke hatt en eneste sykedag. For meg har det vært veldig viktig å holde meg i god fysisk form. Bilen har jeg så å si parkert. Det er så godt å gå til og fra jobben.

Hennes daglige øvelser forebygger vond nakke og stive skuldre, derfor har hun heller ikke noen problemer med dette. På jobben sitter hun mer eller mindre konstant i telefonen de fire timene hun jobber. Pauser blir det ikke så mye tid til.

– Jeg føler meg ikke som en pensjonist. Mange ønsker å gå av når de fyller 58 år, slik at de får tid til å reise og gå på kafé. Men det blir jo slitsomt å reise og gå på kafé hele tiden også. Det ville ikke fungert for meg, men jeg forstår selvsagt at andre prioriterer slik.

Full pensjon

Etter et langt yrkesliv har Aase Grethe Håland full pensjon. I dag er reglene slik at du kan tjene opp til to ganger grunnbeløpet i folketrygden p.t. 66 812 kroner per år frem til fylte 70 år.

Deretter kan du tjene så mye du vil.

– Jeg synes det er helt utmerket å kunne tjene 133 000 i året i tillegg til pensjonen. Da jeg gikk opp til 50 prosent stilling, måtte jeg ta litt ekstra ferie slik at jeg ikke tjente for mye. Men nå som jeg er blitt 70 år, kan jeg tjene så mye jeg vil og likevel beholde full pensjon.

Det er ikke pengene som er viktigst for henne. Etter at hun mistet ektefellen

i 2004, synes hun det er flott å kunne jobbe og være aktiv der noe skjer. Hun skryter av det gode miljøet blant kollegene. På kontoret ble 70-årsdagen markert med bløtkake og gaver.

Sats på seniorenene

– Mange ganger har jeg stilt meg spørsmålet hvorfor ikke bedriftene satser mer på seniorenene. Jeg er overbevist om at mange som nærmer seg slutten av yrkeskarrieren gjerne kunne tenke seg å jobbe litt redusert, selv etter at de blir pensjonister. For bedriftene må det være gull verdt å beholde den erfaringen som seniorenene har.

Hun er svært takknemlig for at arbeidsgiveren TrygVesta har lagt

forholdene så godt til rette for henne og berømmer sin sjef Per Bolstad i Bergen. Totalt er det 15 personer som har samme jobb som Aase Grethe Håland, og de fleste sitter i Bergen. – Det er en utrolig takknemlig jobb å yte service til selskapets selgere, sier hun.

– Selvsagt har det vært noen tunge dager innimellom og omorganiseringen i 1994 synes jeg var ganske tøff. Men for egen del har jeg funnet ut at det alltid hjelper å gå en skikkelig tur. Det løser de fleste problemer.

Lever i nuet

– Jeg nyter livet og har aldri en kjedelig dag. Familien bor også i nærheten og

jeg har tre barn som til sammen har syv barn i alderen tre til 21 år. Hver helg går vi turer i marka her i Trondheim. Jeg har det kort og godt fantastisk.

Hun bare ler til spørsmålet om hvor lenge hun egentlig har tenkt å jobbe. Det er nesten så hun blir litt "fornærmet" over at noen kan stille et slikt spørsmål. Nei, hun vil stå på videre så lenge det er bruk for henne.

– Hvis du ser på deg selv som gammel, så blir du også gammel. Jeg har valgt å være aktiv og oppegående, men føler så absolutt ikke at jeg har forsømt noe. Snarere tvert imot opplever jeg at jeg får både i pose og sekk. Jeg lever i nuet og vil "dø med støvlene på"!

VALGET ER LETT OM DU VIL BLI TUNG

Credit Management programmet har som målsetting å sikre høy faglig kvalitet i kredittarbeidet

Økonomi og psykologi, IT i kredittstyring, Kredittjus, Risikostyring og kreditt. Programmet er på totalt 30 studiepoeng og er et samarbeid mellom Handelshøyskolen BI og Norsk Kredittforum. Programmet gjennomføres over 6 studiesamlinger.

Oversikt over studiesamlingene, mer informasjon og påmelding finner du på våre nettsider: www.bi.no/bank

BI Bank og finans

Telefon 46 41 00 16

bank@bi.no

www.bi.no/bank

TYNGDEN DU TRENGER

BI

Problemer med spill:
Undersøkelser viser at
mellom 60 000 og 70 000
nordmenn har problemer
med pengespill.

Tusenvis av nordmenn bruker arbeidstiden til pengespill, og stadig flere personalsaker er knyttet til problemer med spilleavhengighet. Hos Nordea har ansatte med spilleproblemer fått hjelp av gode kolleger som har vist at de bryr seg om hverandre.

Pengespill på helsa løs

Tekst og foto: Merete Lindstad Illustrasjon: Monica Egeli

Et knapt år tilbake fikk hovedverneombudet i Nordea, Pål Adrian Hellman, en e-post fra en bekymret medarbeider. Avsenderen skrev at han til stadighet hadde sett en kollega spille på automater i nærheten av arbeidsplassen, og det til og med midt i arbeidstiden. Han var bekymret for hvorvidt kollegaen hadde kontroll med spillingen.

Hva skulle han gjøre? Lukke øynene for det hele? Kollegaen var en solid og pålitelig medarbeider med mange års fartstid. Kanskje var denne spillingen slett ikke noe problem. Eller skulle han si fra? I så fall: Hvordan skulle han gjøre det uten å virke moraliserende eller anklagende?

– Denne e-posten var veldig forsiktig. Og jeg visste ikke nok til å gi noe råd, forteller Pål Adrian Hellman. – Men sammen undersøkte vi litt videre for å finne ut hvordan vi kunne gripe inn. Og vi bestemte oss for å kontakte vedkommende og si fra at vi var bekymret for ham.

Hellman forteller at han ble både overrasket og glad over reaksjonen. Den overivrige spilleren ble lettet over at noen sa fra.

– Det var som om lufta gikk ut av en spent ballong, sier Hellman. – Etter å ha hentet seg inn noen dager, kontaktet vedkommende oss med klar beskjed: "Jeg skal aldri spille på automat mer." Og så la han til: "Men jeg trenger kanskje litt hjelp."

Minst 60 000 problemspillere

Stadig flere lar seg lokke av pengespill. Av tipping, flax eller oddsen, nettpoker, kasino eller bingo. I første kvartal 2008 var det om lag 300 000 nordmenn som spilte om penger på nettet, en økning på 20 prosent fra året før.

I tillegg til nettspillene kommer et ukjent antall som spiller på automater. Etter at de tradisjonelle gevinstautomatene ble forbudt 1. juli 2007, har automatspillere måttet nøye seg med de 1 800 bingoautomatene som finnes på 130 bingo haller rundt om i landet. Sommeren 2008 skal Norsk Tipping sette ut sine første nye "snille" automater, 7 200 til sammen.

Langt fra alle greier å stanse mens leken er god. Undersøkelser viser at mellom 60 000 og 70 000 nordmenn har problemer med pengespill. Det vil si at de ikke greier å kontrollere lysten til å spille.

om arbeidstakere med spilleproblemer.

Blant nettspillene er det mange som satser penger fra kontorpulten i arbeidstiden.

– Pengespill blant ansatte kan være et problem i flere bedrifter, forteller sosiolog Kristin Buvik ved AKAN.

– Vi har snakket med personer som spiller på nettet hele dagen. De flytter på kontorpult og skjerm for ikke å bli oppdaget.

Nysgjerrige i it-bransjen

Buvik arbeider med et treårig forskningsprosjekt om pengespill og

"Jeg satt med ryggen mot veggen slik at jeg så døra. Hadde oversikt over vinduet. Ingen så hva som skjedde på min pc. Jeg hadde full kontroll." Spilleavhengig til AKAN v/ Kristin Buvik og Tevje Revheim.

For når du vinner, ja da må du bare fortsette så lenge vinnerlykken står deg bi. Og når du taper, kan det jo hende du vinner neste gang. Eller gangen etter. Og taper du enda mer, blir det desto viktigere å spille for å erstatte tapet. I verste fall risikerer du å lure deg selv til å tro at det finnes en rettferdighet i pengespill. Selv oppegående, fornuftige mennesker har tenkt tanken: "Snart er det min tur til å vinne!"

Spiller fra kontorpulten

Ifølge Arbeidslivets kompetansesenter for rus- og avhengighetsproblematikk (AKAN) er spilleavhengighet i ferd med å bli et arbeidslivsproblem på linje med alkoholisme og annet rusmiddelbruk. Siden slutten av 1990-tallet har AKAN fått et økende antall bekymringsmeldinger

arbeidsliv, som er en del av Regjeringens handlingsplan mot pengespillproblemer. Prosjektet er et samarbeid mellom AKAN, Lotteri- og stiftelsestilsynet og Østnorsk kompetansesenter, som har spisskompetanse på rus og avhengighet.

Nylig la Buvik frem resultatene av en intervju- og spørreundersøkelse blant ansatte i ulike næringer, blant annet i en it-bedrift. Undersøkelsen er den første i sitt slag og omfatter også spilleavhengige under behandling i tillegg til ledere, tillitsvalgte og medarbeidere i bedriftshelsetjenesten i de utvalgte bedriftene.

It-ansatte var ikke blant de som scoret høyt på statistikken over spilleavhengige. Det overrasket forskerne.

– Vi tenkte det ville være mye nettpill i it-bransjen fordi ansatte der har pc som arbeidsverktøy, jobber ►

Farlig lek:

De som spiller pengespill på jobben utsetter både seg selv og arbeidsgiveren for store problemer, mener Kristin Buvik og Tevje Revheim ved AKAN.

mye på nett og ofte har mulighet til å jobbe hjemmefra, sier Buvik.

– Og det viste seg at de spiller mye på nettet. Mer enn ansatte i enkelte andre bransjer. I vårt utvalg så det ut til at de spilte for å prøve ut spillene og se hvordan de fungerte, men det var få spilleavhengige i utvalget.

Oppdages på jobben

AKANs undersøkelser og studier av pengespill på arbeidsplassen avdekker at de som spiller på jobben ofte har et problematisk forhold til pengespill. Samtidig er arbeidsplassen en viktig arena for å oppdage og hjelpe dem som har pengespillproblemer.

– Spilleproblemer er mye forbundet med skam. Man vil gjerne prøve å skjule det for familie og kolleger, sier Kristin Buvik.

Hun nevner eksempler på tegn som kan vitne om spilleavhengighet. Blant annet overdrevent overtidsarbeid, forespørsel om forskudd på lønn, redusert produktivitet, avstengt telefon og stadig lån av penger fra kolleger. I tillegg kommer regelrette lovbrudd som tyveri, underslag og salg av forretningshemmeligheter.

I næringslivet kan pengespillproblemer få store konsekvenser både for ansatte og for bedriften. I bedriften kan det være et regelrett sikkerhetsproblem dersom medarbeiderne går inn på nettsteder med pengespill. Årsaken er at dette er steder som oftere enn andre har programmer som trenger inn i og angriper brukerens pc.

Og som Næringslivets Sikkerhetsråd skriver om rusmiddelmisbruk og spillavhengighet i en av sine rapporter: "Mennesker som er i slike situasjoner blir uberegnelige, og fristelsen til økonomisk utroskap er åpenbar."

Blant finansansatte som er spilleavhengige kan tilgangen til andres penger bli problematisk fristende. Fra tid til annen har bankfunksjonærer begått lovbrudd for å dekke opp spillegjeld. I noen tilfeller har det dreid seg om midlertidige, men høyst ulovlige lån fra kunders konti. I andre tilfeller har bankansatte endret kontonummer slik at overføringer har gått inn på deres egen konto. I 2003 ble en kasserer dømt til over to års fengsel etter underslag hos sin arbeidsgiver. At pengene skulle brukes til å betale spillegjeld, ble ikke ansett som noen formildende omstendighet i retten.

Sperre alt nettspill

Undersøkelser viser at menn opp til 30 - 40 år er spesielt utsatt for å bli spilleavhengige. Årsaken er at de spiller generelt mer enn kvinner, og at de med sin unge alder er mer vant med internett der stadig mer av pengespillet skjer.

Både it og finans er næringer med en betydelig andel unge menn i arbeidsstokken. Dette er næringer som dermed har grunn til å være spesielt våken for problemer med pengespill. Hos Nordea har de møtt utfordringen ved å gjøre slik fagekspertisen anbefaler og lagt inn sperring for alle typer av spill på nettet.

Den viktigste innsatsen mot spilleavhengighet er det forebyggende arbeidet, mener hovedverneombud Pål Adrian Hellman. Informasjon og åpen diskusjon om både dette og andre ubehagelige temaer er viktig for å bygge opp en vilje til å bry seg. Ifølge hans erfaringer skal det i mange tilfeller ikke mer til enn en "bekymringssamtale" for å hjelpe en kollega som er i ferd med å få et spilleproblem.

– Det handler om å være et medmenneske og en god kollega, og om å være oppmerksom hvis det er noe som skurrer, sier Hellman.

Forebygging viktigst:

– Den viktigste innsatsen mot spilleavhengighet er forebygging, sier hovedverneombud Pål Adrian Hellman i Nordea. (foto: Dag Ivarøy)

EU angriper bonuser og opsjoner

Bonuser, fallskjerner og opsjonsordninger får deler av skylden for dagens kredittkrise. Finansministrene i EU er i ferd med å se på hvordan man skal få kontroll med slike ordninger gjennom strammere regulering. Man ser en fare knyttet til at aktører i finansmarkedene tar overdreven risiko som gir kortsiktig gevinst - en gevinst som kan ha svært ødeleggende effekt på lang sikt. Nederland har allerede innført ekstrabeskatning og begrensninger på fallskjerner og opsjoner. Finansforbundet har også satt søkelyset på bonusordninger i næringen og vil fortsette dette arbeidet utover høsten. (photos.com)

Ny mann i NFU

Nordiske Finansansattes Union (NFU) har nylig ansatt Magnus Lundberg til NFUs kontor i Stockholm.

Magnus er ansvarlig for å styrke og utvikle NFUs EU- og UNI-relaterte aktiviteter. Han har tidligere jobbet for NFU i Brussel. (foto: privat)

Forebygger fremtidig finansuro

Nye EU-initiativ skal bidra til å øke stabiliteten og til å demme opp for ny uro i finansmarkedene i fremtiden. Mer åpenhet er et viktig stikkord i så henseende. EU skal se nærmere på hvordan samarbeid, overvåkning og tilsyn kan koordineres på overnasjonalt nivå. Det er i denne sammenheng UNI-Europa Finans ønsker etablert et globalt tilsynssystem. Videre skal ratingbyråers rolle og metoder granskes. Det gjelder også investorers due diligence-prosesser og gjeldende kapitaldekningskrav. (photos.com)

"Oppdrag Flexicurity" lansert

EU-kommisjonen lanserte nylig "Oppdrag Flexicurity". Satsningen startet i Frankrike i mai måned og vil fortsette over sommeren i en rekke EU-land, bl.a. Sverige og Finland. "Oppdrag Flexicurity" henvender seg til både arbeidstakere, arbeidsgivere og andre. Kommisjonens ønske er å fremme EUs flexicurity-prinsipper på nasjonalt nivå. Flexicurity kombinerer et fleksibelt arbeidsmarked med sikkerhet for arbeidstakere. Flexicurity er et tema Finansforbundet lenge har hatt på dagsordenen. FAFO har utarbeidet en egen rapport om temaet på oppdrag fra Finansforbundet. Den ligger på www.finansforbundet.no

Hvorfor EWC-revisjon?

Den europeiske faglige samorganisasjon har satt i gang en kampanje for å styrke de europeiske samarbeidsutvalgene (EWC). Arbeidstakersiden i Europa er sterk tilhenger av den pågående revideringen av EU-direktivet som regulerer slike samarbeidsutvalg. Det største problemet for arbeidstakerne har vært at informasjonen som kommer om de europeiske samarbeidsutvalgene til dels er mangelfull og at det ikke foreligger reelle konsultasjoner. I tillegg er terskelen for å opprette dem for høy, først og fremst når det gjelder kravet til antall ansatte i konsernet. Fagforeningenes rolle er dessuten uavklart. For å sikre reell arbeidstakerinnflytelse er det nødvendig med mer og bredere opplæring slik at medlemmene av europeiske samarbeidsutvalg settes i stand til å gripe fatt i de riktige og viktige sakene. En stor andel norske finansansatte er omfattet av slike samarbeidsutvalg. (photos.com)

–Jeg er godt fornøyd med resultatet av årets lønnsoppgjør. Alle våre medlemmer som er lønnet etter regulativet er sikret reallønnsvekst, sier forbundsleder Jorunn Berland.

32 – Alle får Økt reallønn

Tekst: Bjørg Buvik Foto: Morten Brakestad

Det generelle tillegget ble på 3,5 % per 1. mai på alle trinn i regulativet, men minst 10 000 kroner. Knekkpunktet for prosent- og kronetillegget ligger på lønnstrinn 25 (kroner 293 000). Ansatte som ligger på trinn 25 eller lavere får alle et kronetillegg på 10 000 kroner, men det utgjør en prosentvis høyere lønnsøkning jo lenger nedover en befinner seg på lønnsregulativet.

Finansforbundet fikk også gjennomslag for en utvidelse av lønnsregulativet. Det legges til to nye trinn på toppen av regulativet, trinn 69 og 70. I tillegg vil lønnstrinn 19 bli justert.

– Oppgjøret er på linje med resultatene fra andre oppgjør og utgjør en ramme på om lag 5,6 %. Vi hadde også håpet å få flyttet maksimumsnivået for automatiske lønnsopprykk, men her viste arbeidsgiverforeningen en skuffende holdning. De er av prinsipp ikke villige til å gi noen utvidelse av automatiske opprykk. Vi valgte derfor å prioritere det generelle tillegget, sier Jorunn Berland.

Ny AFP-ordning

Forbundslederen er også tilfreds med at ansatte i finansnæringen er sikret en like god AFP-ordning som øvrige ansatte i privat sektor etter 2010. Denne ordningen er i tråd med AFP-avtalen mellom YS/LO-NHO. Det var et klart krav fra Regjeringen at alle innen privat

sektor skal omfattes av den samme AFP-ordningen fra 2010. Dersom Finansforbundet ikke ble omfattet av fellesordningen, ville ikke myndighetene finansiere AFP-pensjonen slik de gjør i dag for AFP-pensjonister på 64 år og oppover.

Den nye AFP-ordningen er ikke utformet i detalj ennå, men i utgangspunktet skal den gi tilsvarende pensjoner som dagens ordninger, i hvert fall de første årene.

Livsfasepolitikk

Arbeidsgiverforeningen og forbundet er enige om at avtaleverket åpner for tiltak og tilrettelegging av arbeids-situasjonen for arbeidstakerne i ulike livsfaser. Men de er videre enige om at den praktiske livsfasepolitikken bør gjennomføres i den enkelte virksomhet.

Det er viktig å sikre at intensjonene med den desentraliserte avtalestrukturen (Hovedavtale, Sentralavtale og bedriftsavtale) blir etterlevd. Partene er enige om et felles og et selvstendig ansvar for å iverksette tiltak som bedrer kunnskapsnivået om den lokale forhandlingsretten og tydeliggjør rammene og mulighetsområdet for denne.

Lokalt - sentralt

– Vi har fått tilbakemeldinger fra tillitsvalgte som tyder på at lønns-

fordelingen lokalt ikke fungerer etter intensjonen. Derfor har vi under årets sentrale lønnsforhandlinger valgt å legge vekt på å forhandle frem mer i sentrale tillegg - som omfatter alle på lønnsregulativet. Dessuten har vi fått en protokolltilførsel som tydeliggjør at partene har et felles ansvar for at den desentraliserte avtalestrukturen fungerer etter intensjonen. Videre har vi fått fastslått at i forbindelse med de lokale lønnsvurderingene, skal det også foretas en lønnsvurdering av ansatte som er fraværende på grunn av foreldrepermisjon, avslutter forbundslederen.

Finansielle rådgivere

Den nye autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere var også et forhandlingstema under forhandlingene. Her er partene enige om at aktuelle autorisasjonsordninger må møtes på bedriftsnivå med planer for tilrettelegging og gjennomføring for alle arbeidstagere som omfattes. Det fastslås i den nye avtalen at tillitsvalgte og ledelse skal drøfte konkrete tiltak for gjennomføring av autorisasjoner. Forståelse, tålmodighet og samarbeid bør prege bedriftenes og de ansattes holdninger til autoriseringene, står det å lese i felleseklæringen.

Gode tilbakemeldinger:

Etter at forhandlingsresultatet ble kjent, ble det arrangert nettmøte med forbundsleder Jorunn Berland. Atle Gullestad, spesialrådgiver ved sekretariatet, er godt fornøyd både med resultatet og gode tilbakemeldinger.

34 Brødbakende menn og linedansere

Tekst: Anne Grethe Solberg Foto: Morten Brakestad

Anne Grethe Solberg, sosiolog, Handelshøyskolen BI. Hun er også fag-ansvarlig konsulent i FUTURA-programmet.

Anne Grethe Solberg

Vi er kommet frem til linedansernes år. Menn som kvinner er blitt balanse- og linekunstnere. Karrieremenn og karrierekvinner må håndtere hverdagen med kreative logistikk-løsninger for kjærlighet, jobb og familie.

Det er gøy å observere de "nye fremadstormende mennene". Jeg tenker altså på dere menn som nå begynner å ta del i arbeidet hjemme like mye som på jobben. Hjertelig velkomne skal dere være!

Dere fikser det meste for tiden. Ikke bare gjør dere det godt i arbeidslivet, tjener penger og betaler regninger. Men jammen tar dere ansvar for unger og hjem i tillegg.

Mat og husstell går på spor og skinner. Dere baker speltbrød med valnøtter og solsikkefrø. Dere disker opp med ovnsbakt torsk i tomatsaus med hakkede rotgrønnsaker og selvbakt eplekake til dessert. Dere forfekter at mat skal lages fra bunnen av og være næringsrik. Dere løper tur i skogen med gordonsetteren før dere kjører barna på trening og husker på å ringe svigerfar om det nye fiskeutstyret.

På jobben tar dere ansvar og sier ja til de fleste utfordringene. Dere tenker strategisk og overordnet samtidig med at dere er empatiske og tillitvekkende. Dere topper salgstallene og er kjempegode i kunde-relasjoner. Dere kommer med innovative tanker og gjennomfører omorganiseringsprosesser på strak arm.

Dere fremadstormende og brødbakende menn står heller ikke tilbake for å snakke om følelser og jobbe med selvutvikling for å bli trygge på dere selv. Dere melder dere på

kurs i psykodrama, legger an en coachende lederstil og er "til stede" i en hver sammenheng. Karriereutviklingen stoppes heller ikke av fysisk trening, henting i barnehage, en øl på fredagskvelden med gutta eller at kona er direktør.

Norge har fått karrierefedre. Det er ikke lenger nok å snakke om karrieremødre. Menn er blitt dobbeltarbeidende og de mestrer det. Likestillingen har strukket seg ett hakk lenger. Hurra! Det var på tide!

Dobbelt arbeid

Men hvordan håndterer en dobbeltarbeidende kvinne å bo og leve sammen med en dobbeltarbeidende mann? Utfordringene dobbeltarbeidende foreldre har sammen, kan være store. Problemene står i kø, spør du meg. Menn tjener fremdeles mye bedre enn kvinner på å gjøre de samme arbeidsoppgavene på jobben. De bitte små endringene i lønnsstatistikkene viser at det er langt igjen til lønnsmessig likestilling mellom kvinner og menn i arbeidslivet. Det kan være surt som kvinne å tjene dårligere enn sin mannlige kollega. Spesielt når det stilles de samme kravene til prestasjon og mestring både på jobben og i hjemmet.

Menn får også hundre ganger mer positiv oppmerksomhet og beundring enn kvinner, når de tar vare på sine egne barn, lager mat til familien sin eller gir omsorg til svigerforeldrene.

Vi kvinner kappes med hverandre om å leve i likestilte forhold. Å leve med en dobbeltarbeidende mann gjør livet til oss kvinner fullkomment. Vi stråler. Endelig en å dele utfordringene med. Endelig en som tar ansvar. Endelig en som lager middag til

alle venninnene våre når de kommer på besøk. Riktignok har det vært mange feider i hjemmet for å få til likestilling i praksis. Men feidene glemmes når vi stolte kan sole oss i vår dobbeltarbeidende mann.

Men på den andre siden: hvordan liker kvinner nå egentlig at mannen mestrer "hennes" arena minst like godt som hun selv gjør? Dette kan fort bli verdensmesterskap i linedansing. Dersom direktørmammaen ikke er like flink som pappa til å sprøsteke linsefrøene eller lage smoothie med banan, jordbær og kiwi - hva da? Eller dersom hun faktisk tjener bedre og i perioder og henter sjeldnere i barnehagen enn hva han gjør - hva da? Eller dersom hverdagsmiddagene med fiskepanetter skal gjennomføres bare med pappa og barna, fordi mamma er i London og kommer ikke før om to dager - hva da? Er alt like moro da tro? Jeg vet ikke - jeg bare spør. Kanskje det ikke er det.

For å håndtere dette bildet mener jeg at karrieremenn og karrierekvinner må snakke sammen som profesjonelle karriereforeldre. En ting er å få til den praktiske strukturen og to-karriere logistikken. Noe helt annet er det å snakke om pappas suksess i hjemmet og mammas suksess på jobben. Her rokker vi ved våre inngrodde kjønnsrollemønstre og verdisystemer som kan være vanskelige å snu over natten. Vi har få eller ingen rollemodeller i generasjonene før oss. Forventningene til hverandre kan være vanskelige å sortere og forårsaker mye stress og smågning i hverdagen. Dette til tross for at likestillingen for mange - ikke for alle - har gjort et kvantesprang. Jeg tenker at irritasjon, følelser og gleder bør deles åpent hver dag. Det å være oppriktig glade i hverandre burde være grunnlag nok for å klare å balansere jobb og familie på en stram line. Er det så nøye hvem som baker de beste brødene, jobber mest eller henter oftest i barnehagen - i den store sammenhengen? Å beherske likestilling og linedansing kan gi den største glede og jubelbrus. Men fallet kan bli brått og brutalt - selv for sjarmerende brødbakende menn gift med vellykkede direktører. Stå på!

Ny jubileumsmynt i sølv fra Norges Bank:

Et skinnende minne om Henrik Wergeland

Nå kan du skaffe deg ditt eget, skinnende minne om en av Norges største kulturpersonligheter – Henrik Wergeland. I år er det 200 år siden dikteren og folkeopplyseren ble født. For å markere jubileet utgir Norges Bank en jubileumsmynt i sølv.

Sølvmynten har pålydende verdi 200 kroner, og utgis med et opplag på maksimalt 40 000 stk. Myntens jubileumsside, som skal vise Wergelands briller og navnetrekk, er laget av den anerkjente designeren Enzo Finger. Kongeportrettet er utformet av Ingrid A. Rise, formgiver ved Det Norske Myntverket.

Mynten koster kr 450,- eksklusiv ekspedisjonskostnader/porto og kan bestilles via:

- Nettbutikk: www.norges-bank.no/myntsalg/
- Telefon: 69 21 31 60
- Post: Norges Bank, Postboks 325, 1753 Halden

Noe leveringstid må påregnes.

Mer informasjon om mynter og sedler finner du på våre nettsider www.norges-bank.no

 NORGES BANK

Første del av året er snart over med tariffoppgjøret som en av våre hovedaktiviteter. Nå skal vi snart fylle de neste ukene med ferie.

36 Takk for innsatsen så langt

FAKTA

FINANSFORBUNDET er et fagforbund med 37 000 medlemmer ansatt i bank, forsikring, finansiering og IT. Forbundet er en dominerende aktør i finansnæringen og ivaretar medlemmenes økonomiske, faglige, sosiale og arbeidsmiljømessige interesser.

Finansforbundet er partipolitisk uavhengig og er tilsluttet Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS), Nordiske Finansansattes Union (NFU) og Union Network International (UNI).

Forbundets politiske prioriteringer:

- Styrke - til å påvirke
- Kompetanseheving - for fremtiden
- Trygghet - gjennom alle endringer

Finansforbundets visjon:

Med grep om fremtiden.

www.finansforbundet.no

FINANSFORBUNDET

Jeg har fått mange positive tilbakemeldinger etter vårens tariffoppgjør. Jeg er godt fornøyd med oppgjøret, og kanskje spesielt med at vi denne gang oppnådde større fokus på det generelle lønnstillegget enn vi har hatt de siste oppgjørene. Lønnstilleggene vi forhandler sentralt, treffer som kjent alle våre medlemmer som ligger på lønnsregulativet.

Jeg er også svært godt fornøyd med at medlemmer ikke bare gir tilbakemelding når de er misfornøyd med et tariffoppgjør. Jeg er ikke større enn at jeg setter utrolig stor pris på å høre at vi gjør en god jobb som forhandlere. Takk for alle telefoner, SMS-er og e-poster.

I kjølvannet av forhandlingene har vi diskutert kjennskapen til og bruken av avtaleverket vårt. Der har både arbeidsgiverne og tillitsvalgte fortsatt en vei å gå. Jeg lover at vi skal gjøre vårt for å sette tillitsvalgte i enda bedre stand til å bruke avtaleverket til beste for deg som medlem. Jeg oppfordrer arbeidsgiverne til at også de øker sin kompetanse på dette området.

Nylig har YS vedtatt sitt klima- og miljøpolitiske strategidokument. Nå er det viktig for oss at vi tar dette med oss i vårt arbeid. Allerede på landsmøtet i fjor tok vi våre første små skritt på miljøveien. Vi har foreløpig ikke gått så mange skritt, men er nå i ferd med å lage oss en ny startgrop. Og vi skal begynne med oss selv, men etter hvert også utfordre deg som medlem. Miljø dreier seg om holdninger og ny tankevirksomhet. Vi skal ha miljøfokus på aktivitetene våre og på hvordan de gjennomføres. Jeg både håper og tror at du etter hvert skal merke endringer i våre aktiviteter.

En tydelig og aktiv miljøprofil er også et godt verveargument ikke minst i forhold til de yngste ansatte. Den verveinnsats som er gjort av både medlemmer og tillitsvalgte i løpet av det siste året er imponerende og verdifull. Takk til alle som har bidratt.

Flere medlemmer styrker forhandlingsposisjonen både sentralt og lokalt i bedriftene. „Styrke - til å påvirke“ er også den av forbundets fanesaker det har vært sterkest fokus på under vårens tillitsvalgtkonferanser. Den flotte verveinnsatsen støtter godt opp om denne fanesaken.

Verveaktiviteten ute i bedriftene har gitt oss kanongode resultater. Nå har forbundet stabilisert seg på et brutto medlemstall godt i overkant av 37 000 medlemmer. Jeg er utrolig stolt over å representere så mange.

Både min og mange andres kalendere er fortsatt ganske fulle av aktiviteter. Men kalenderen tømmes mer og mer for de fleste av oss etter hvert som vi nærmer oss sommeren. Da kan vi fylle den med ferie og helt andre aktiviteter enn dem vi ellers er opptatt av gjennom året.

Ferie er å gjøre noe annet, har kloke mennesker fortalt meg. Glem bedriften i noen annerledesuker, men ikke glem å sette deg selv og dine nærmeste i fokus. Ta vare på sommeren og gjør noe annet.

God og glad sommer!

Jonn Berland.

ENDRINGER I FORBUNDSSTYRET

Håkon Huseklepp er utnevnt til Regiondirektør i Industridivisjonen i TrygVesta, og har trukket seg som forbundsstyremedlem. Tor M. Nordvold, Vital, rykker dermed opp som fast styremedlem. Yngvild Hermansen, Birkenes Sparebank, rykker opp som 1. møtende varamedlem og Espen Juel Larsen, (bildet) Sparebanken Hedmark, rykker opp som 2. møtende varamedlem.

250 000 KRONER I STIPENDIER

Finansforbundets stipendieordning skal dele ut 250 000 kroner i stipendier i 2008. Om lag halvparten av beløpet kommer til tildeling i august 2008. Stipendievedtektene setter en øvre grense på 50 000 kroner per stipendiesøker per utlysningssomgang.

Det kan gis stipendier til medlemmer for yrkesrelatert videreutdanning samt at forbundet vil stimulere til studier av emner med interesse for Finansforbundet.

Søknadsskjema for stipendiet er lagt ut på Finansforbundets nettsider. Søknadsfristen er 4. august.

BEDRIFT OG GEOGRAFI

Representanter fra de største bedriftsavdelingene og fra de geografiske avdelingene hadde kontaktmøte i juni. Samarbeidet mellom avdelingene spesielt med hensyn til arrangering av tillitsvalgskonferanser, sto blant annet på agendaen.

Forbundsrådet hadde også sitt årlige møte med behandling og godkjenning av styrets beretning og regnskaper som hovedsaker.

822 NYE MEDLEMMER

I løpet av vervekampanjen i april/mai fikk forbundet 822 nye medlemmer. Dette slår alle tidligere rekorder i kampanjesammenheng. Forbundet ligger godt an til å slå fjorårets rekord på totalt 2077 nyinnmeldte. Medlemmer og tillitsvalgte har gjort en kjempejobb.

KONTINGENTEN JUSTERES

Kontingenten er 1,1 prosent av brutto månedslønn, i dag maksimum 280 kroner per måned. Maksimumskontingenten justeres i forhold til det generelle lønnstillegget (3,5 %) per 1. mai 2008. Økningen blir kroner 10. Den nye maksimumskontingenten per måned blir dermed kroner 290. Justeringen gjøres gjeldende fra 1. juni 2008.

Satsen for fradragsberettiget medlemskontingent på selvangivelsen er for tiden kroner 3 150.

37 000 MEDLEMMER

Verveaktiviteten i bedriftene gir gode resultater. Nå har forbundet stabilisert seg på et brutto medlemstall godt i overkant av 37 000 medlemmer. Dette er altså bruttotall og inkluderer også pensjonister. Forbundet har i lang tid operert med et brutto medlemstall på 36 000. Nå kan forbundet med stolthet konstatere at det representerer 37 000.

FOKUS-SAKEN

Finansforbundet har tatt ut massesøksmål mot Fokus Bank på vegne av om lag 260 medlemmer. Saken er berammet til 27. august - 2. september 2008 og kommer opp i Trondheim tingrett. Saken reiser viktige og prinsipielle problemstillinger rundt pensjonsordningen og ledelsens styringsrett.

Er du klar over at ditt nye YS Medlemskort kan bli mer verdifullt enn du tror? Nå kan du søke om oppgradering til MasterCard og få tilgang til en rekke gunstige bankfordeler.

38 YS Medlemskort – nå med MasterCard

Tekst: Kjersti Aronsen

I løpet av våren har alle medlemmer i Finansforbundet fått tilsendt YS Medlemskort. Med utsendelsen av det nye medlemskortet lanserte YS et nytt tilbud som innebærer en oppgradering av kortet til MasterCard gjennom DnB NOR. Samtidig falt den gamle ordningen med YS Unique bort. Dette betyr i praksis at de medlemmer som hadde YS Unique tidligere, automatisk fikk tilsendt YS Medlemskort med MasterCard. Alle andre medlemmer som ønsker dette, må søke om å få kortet oppgradert med MasterCard. Da knyttes det en

medlemskonto til kortet. Denne kan brukes som en spare- og kredittkonto avhengig av behov.

Innskuddsrenten, som gjelder fra første krone, er på nivå med de beste sparetilbud. Det er ingen begrensninger på antall uttak. Du kan også betale regninger gebyrfritt i nettbanken som er tilknyttet kontoen.

GEBYRFRIE VAREKJØP

YS Medlemskort med MasterCard er et internasjonalt kort som kan brukes over hele verden. Alle varekjøp er gebyrfrie, også i utlandet. I Norge kan du gebyrfritt ta ut inntil kroner 1 000 i kontanter ved varekjøp.

Det er mulig å søke om en kredittreserve på inntil 75 000 kroner.

GRATIS

Du betaler ingen årsavgift for å ha YS Medlemskort med MasterCard.

For mer informasjon og søknadsskjema:

Se www.finansforbundet.no/medlemsfordeler eller www.ysmedlemskort.no

Du kan også ta direkte kontakt med Kundeservice, tlf. 815 00073

- Gjensidige forsikringer
- Gjensidige banktjenester
- **YS Medlemskort**
- Choice Hotellavtale
- Telenor fasttelefon og bredbånd
- Brizz Telecom IP-telefoni
- Esso drivstoffavtale
- Avis Bilutleie
- Hytter i Homborsund
- Karriereutvikling
- Kurs- og arrangementer
- Juridisk bistand
- Medlemsmagasinet Finansfokus

Les mer om medlemsfordelene på www.finansforbundet.no eller på www.ys.no/medlemsfordeler

YS kan nå tilby deg som medlem i
Finansforbundet en av markedets beste
avtaler for levering av strøm.

Vil du ha rimelig strøm?

Tekst: Sindre Volle Eriksen Foto: Gudbrandsdal Energi

På vegne av YS-medlemmene er det inngått en spotavtale med Gudbrandsdal Energi.

Avtalen har bedre betingelser enn den avtalen bladet Dine Penger hevder er den beste strømvavtalen i Norge.

STRØM TIL INNKJØPSPRIS

Avtalen innebærer at YS-medlemmene får kjøpt strømmen til innkjøpspris pluss merverdiavgift. I tillegg kommer det et årlig fastbeløp på kr 199,- som faktureres med kr 16,58 per måned.

For å kunne benytte deg av tilbudet må du etablere e-faktura eller epostfaktura og avtalegiro. Det vil tilkomme gebyr hvis dette ikke blir etablert. Avtalen innebærer også etterskuddsvis fakturering.

FORNYBAR ENERGI

Strømmen du kjøper fra Gudbrandsdal Energi vil ha status fornybar og forbruket til den enkelte vil bli dokumentert. Dermed er du sikret at en tilsvarende mengde og type strøm, vil bli produsert som vannkraft. I tillegg vil det bli gitt opprinnelsesgarantier. Garantien sier ikke at all strøm medlemmene får i kontrakten har kommet fra en bestemt kilde.

Ved å kjøpe sertifikatet "fornybar energi" tar YS et bevisst miljøvalg. Med dette signaliserer hovedorganisasjonen at de ikke ønsker kraft levert fra kull, gass og kjernekraft. Med over 200 000 medlemmer har YS sterk kundemakt og gir gjennom den nye strømvavtalen et klart signal til kraftleverandørene, kraftprodusentene og myndighetene om at de vil ha fornybar kraftproduksjon.

Nytt tilbud

BESTILL PÅ NETT

I nærmeste fremtid vil du kunne bestille rimelig strøm fra Gudbrandsdal Energi på www.ys.no. Etter at du har inngått en strømvavtale, vil du finne opplysninger om ditt abonnement på Gudbrandsdal Energis hjemmeside www.ge.no.

GJENSIDIGE

DINE MEDLEMSFORDELER

gjensidige.no

– Som medlem av YS får du gunstige betingelser på bank og forsikring

- 20 % rabatt hvis du har flere enn 3 forsikringer hos oss, 16 % rabatt hvis du har 1-2 forsikringer og inntil 30 % rabatt på husforsikring.
- Gebyrfri bruk av dagligbanktjenester og ingen årsavgift på Visakort og MasterCard.
- Fleksible finansieringsløsninger - med noen av landets beste rentevilkår, og bruks- og sparekonto med ekstra høy rente.

Vil du vite mer? Ring 21 01 39 39 eller les mer på www.ys-medlemsfordeler.no.